

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslovanje, preklicji, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Ženitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 334.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—		20—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poština plačana v gotovini.

Sokolstvo!

Za nami so trije važni dogodki, ki je pri njih naše Sokolstvo v odlični meri aktivno sodelovalo: obisk regenta Aleksandra v Hrvatski in Sloveniji; VII. vsesokolski zlet v Pragi; prenos kosti Vidovdankih herojev v domačo zemljo.

Ob vseh teh prilikah je nastopilo Sokolstvo kot disciplinirana, samozavestna, ponosna, dobrovoljna narodna vojska, držeč se strogo odredb podpisane starešinstva. Naša sokolska čast se je ob teh dneh prvokrat v taki obliki po osvoboditvi in ujedinitvi visoko popela v zanosu in neoskrbnjenosti!

Bila je to prva delna mobilizacija jugoslovenskega Sokolstva, ki je silajno uspela in ki nam daje jamstvo, da radostno odjekne pozivni glas v vsakem sokolskem srcu, kardarkoli zavilna sokolski prapor, ključč nas na zmagovite pohode z besedami našega evangelija: V pesti sila, v srcu odločnost, v mislih domovina!

Regenta Aleksandra smo sprejeli, pozdravili in spremljali kot svojega najmilejšega brata, kot inkarnacijo našega narodnega in državnega jedinstva, ki mu je Sokolstvo pripravljalo pot, ki je Sokolstvo zanje delovalo in trpelo. Tudi iz krvi naših bratov rase življenjska moč naše edinstvene domovine! Koliko zadoščenje za vse trpljenje, ki je za nami, in za vso zlobo, ki se na domači zemlji od krvnih bratov s ponovljeno ljutostjo zagania v Sokolstvo! Živeli smo, živimo in živeli bomo!

Brat starosta Saveza je na teletovadbi ljubljanskega Sokola pozdravil regenta Aleksandra v imenu Saveza, izrečno pa še v imenu 20 tisočev članstva slovenskega dela našega Sokolstva. »Slovenec« — časopis, ki se v njem stekajo najbesešnejši napadi na Sokolstvo, omenja v 149. številki z dne 4. julija 1920 ta starostni pozdrav, a pristavlja predrzno opazko: »Vsi vladarji ne lažate!« Laž ni bila nikoli naše orožje; laž je sredstvo, posvečeno od namenov sovražnikov Sokolstva. To očitano laž izpodbijamo s statistiko slovenskega dela Sokolstva, ki je bila završena meseca septembra 1919. Glasom te statistike je bilo našega članstva v svobodni domovini Sloveniji 16.263, na zasedenem ozemlju pa 4374; skupaj 20.637!

Od septembra do danes se je to število slovenskega dela posebe in jugoslovenskega Sokolstva sploh izdatno dvignilo, saj nam kažejo posamezna poročila, da se je ponekod članstvo več kot podvojilo. Končno in skupno število bo mogoče navesti, ko bo dovršena najnovejša statistika, ki pa se redoma izpreminja, ker se množi naše članstvo dan na dan. Iz teh podatkov je razvidno, na čigavi strani je laž.

Na VII. vsesokolskem zletu v Pragi so naši bratje položili temelj Češko-slovaški-jugoslovenski Sokolski Zvezi po načrtih bratov odposlancev našega Saveza. Iz te Zveze vzide Slovanska Sokolska Zveza — mogočna pobornica kulturnega panslavizma, ki mu bo jedro sokolska misel — gonilna moč vsem moralnim in materialnim silam k izpopolnjevanju, dviganu od večne nezadovoljnosti, ki ne pozna zastanka ali celo nazadovanja v razvoju slovanskih narodov. Zvezani z bratstvom, spojeni v celoto z načelom enakosti hočemo svojemu narodu pomagati do one vsestranske svobode, ki mu zagotavlja obstanek in omogoča razmah vseh njegovih sil in vrlin, da vsak čas lahko in uspešno plane v tekmovalni boj z vsakim kulturnim narodom. Sinovi svobodne sokolske ideje, bratje Tyrševi, ki smo se za svobodo svojega naroda borili in njej dali na razpolago svoje zdravje in življenje, hočemo najprej svobode sebi, da bomo nemoteno in neovirano izvrševali svoje naloge. Ne priznavamo oblasti, ki bi smela ali mogla ovirati našo pot. Najbednejše orožje pa je kleveta!

Hočemo harmonije telesne in navstvene popolnosti vsakega posameznika, da iz njih vzrase in se iz njih zgradi lepota in krepost celote — naroda! To je naš najvišji ukaz! Ne dobička — ne slave! Veščina, moč in blaginja domovine je smoter našemu delu. Temu smotru smo pripravljali žrtvovati vse, kakor so to storili Vidovdanki heroji, ki jim je dalo Sokolstvo častno spremstvo, ko jih je rodna zemlja sprejela v svoje naročje! Pred to gomilo se časteče poklanja sokolski prapor; poklanja se ideji, ki je propagirala svobodo naroda, ki je živela v nas vseh in ki je bila tako silna, da je bila skrb za lastno življenje junakov, ki jim »manj stra-

šna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim solncem sužni dnovi!

Iz vrst Sokolstva je bilo največ legionarjev in dobrovoljcev, ki so krčili cesto regentovemu prihodu, medtem ko so predvojni, medvojni in sedanji sovražniki Sokolstva slepo in sfanatizirano svojo maso mamil z lažmi in jo kričeče vabili med avstrijske prostovoljne strelce! Legionarje in dobrovoljce sedaj, žal, zapostavljajo in prezirajo, ker so gradili naš svobodni dom; toda čas dozoreva, ki odvrne od neiskrenosti domoljubja in hlinjenega demokratizma sovražnikov Sokolstva vse, kateri hočejo služiti domovini z nesebičnimi in nestranskimi nameni!

Vse Sokolstvo pozivljamo na naš prvi pokrajinski zlet v Mariboru! To bodi druga delna mobilizacija jugoslovenskega Sokolstva! Z neprestanim delom se pripravljajmo na ta zlet! Vse naše vrste naj se

zgrnejo na severni meji naše države, da se pregledamo in presodimo svojo moč in namerimo poglede in korake tudi preko umetno in nasilno zgrajenih mej — v bodočnost!

In pomnite Tyrševe besede: »Življenje naroda, dokler se razvija na solncu resnice, dobrine in občega napredka, je neranjljivo kakor solnčni žarek. — V Sokolstvu se učimo enakosti, tega edinega jamstva prave in trajne svobode, saj smo si bratje in sinovi ene matere! Vzajemno se moramo vzgojiti kot čvrsto in silno pokolenje, ki nima samo moči, ampak ima tudi trdno voljo, ki se ne baha s slavo svojih prednikov, temveč se pripravlja delati po njih zgledu!«

Vsemu Sokolstvu bratske pozdrave! Zdravo!

Starešinstvo Sokolskega Saveza SHS

v Ljubljani, dne 6. julija 1920.

Dr. Brejc v prvi Narodni vladi.

Pred tednom smo priobčili značilno reminiscenco o nastopanju sedaj z visokim srbskim redom odlikovanega deželnega predsednika v času, ko je bilo prvič na dnevnem redu vprašanje našega državnega in narodnega ujedinitja s pravoslavno kraljevino Srbijo. Pribili smo, da je tačas — bilo je to v drugi polovici novembra 1918 — član prve Narodne vlade dr. Brejc z veliko vehemenco nastopil zoper dotični predlog dalmatinske zemeljske vlade, ki je kulminiral v zahtevi, da naj odloži vladarska oblast nove države SHS do končne odločbe konstituante srbskemu prestolonasledniku Aleksandru kot regentu, seveda pod parlamentarno kontrolo. Ta naša ugotovitev, zajeta iz najzanesljivejšega vira, zadela je g. dr. Brejca očitno v živo; zato v zadnjem »Slovencu« skoro v obliki polslužbenega komunikata milo roti člane JDS v prvi Narodni vladi, naj ne dopuščajo, da izda naš list tajnosti iz baje zaupnih sej prve vlade, ali pa naj vsaj potrdi, da pisanje »Slovenskega Naroda« ne odgovarja »posvsem« resnici. — Mi smo se o stvarci vsled tega vnovič informirali na najpristojnejših mestih in na podlagi zadobljenih informacij danes smemo potrditi, da je naša vest »Reminiscenca« zabeležila povsem čisto resnico! Res je, da je dr. Brejc v dotični zgodovinski seji prve Narodne vlade

izredno vehemenco, ki je očitno ženirala celo njegove pristaše, nastopil zoper regentstvo pravoslavnega Aleksandra. Navzočih je bilo šest poverjenikov S. L. S. (uštevisi predsednika Pogačnika), pet poverjenikov J. D. S. in socialist Kristan. Zadnji je zastopal seveda svoje posebno načelno stališče, a čim bi bil z istim propadel, bi bil lahko končno glasoval za dr. Tavčar-Trillerjev predlog (takošnje ujedinitje z regentom Aleksandrom) ali pa bi se vzdrževal glasovanja. Da ni za Brejčev protipredlog, to je izzvenelo že iz debate. V prvem slučaju bi bil torej dr. Brejc propadel, z njim pa tudi S. L. S., v drugem pa bi bil moral predsednik Pogačnik dirimirati za Brejca, kar bi mu pri vsi strankarski disciplini spriče vehemementnemu nastopu Brejčevemu očitno ne bilo lubo. Iz te zadrege je rešil svojo stranko vsikdar modri prelat Kalan, ki je svaril pred posledicami prvega bojnega glasovanja v času, ki kriči po slovi, ter je predlagal, naj se glasovanje opusti ter vsa tri mnenja predloži N. V., kateremu itak pristojna končna odločba. In tako se je tudi zgodilo. — To je historična resnica, katere v očigled pozivu »Slovenčevemu« nismo smeli prikriti. Onega zaupnega značaja — na katerega »Slovenec« tako milo apeluje — seje prve Narodne vlade niso imele in niso smele imeti, ker je le najširša jav-

na kontrola v tistih, nadvse kritičnih časih zamogla zagurati prvi Narodni vladi prepotrebno avtoriteto: to je le-ta priznala sama s tem, da je priobčevala o vseh sejah obširne komunikacije. Žalibog, da je poznejši deželni predsednik dr. Brejc odpravil to lepo navado!

Proti »Slovenčevemu« predlogu, da naj se naknadno priobčijo tudi še zapisniki vseh sej Narodne vlade, gotovo noben član J. D. S. ne bo ugovarjal. Morda bo iz teh zapisnikov razvidno tudi, da je imel prav takratni poverjenik za notranje zadeve dr. Brejc najmanj zasluga za to, da se je delovanje te prve naše vlade vršilo v resnici tako vzorno nadstrankarsko in blagodejno. In smelo trdimo, da bi bile tudi danes razmere v Sloveniji znosnejše in zlasti tudi v Korotanu za našo jugoslovansko stvar ugodnejše, da je delegirala S. L. S. na mesto deželnega predsednika moža, ki naj bi bil makar še odločnejši strankar, kakor dr. Brejc, ki bi pa razpolagal vsaj z deset centigrami več političnega in družabnega takta, nego ga je pokazal t a deželni predsednik ves čas svojega uradovanja, zlasti pa v polpreteklih slavnostnih dnevih. O tem je lahko prepričan tudi njegov beogradski profesor g. Stojan Protić.

Joso Jurkovič:

Pele - mele.

Poročila, ki gredo po svetu o regentovem obisku na Hrvatskem in v Sloveniji, berejo v Italiji približno z istim občutkom, kakor novice iz Albanije. Dve leti je bil stalni refren vseh italijanskih listov doma ter presbirojev in agencijs, ki so jih nastanili v tujini, da je Jugoslavija umetna tvorba, efemeran pojav, ki bo izginil prav tako nenadoma, kakor se je pojavil. Ali pa so tudi verjeli svojim besedam in zatrdilom, je drugo vprašanje, zdi se, da ne čisto; verjela pa jim je le preveč tujina, zato ni njeno presenečenje nič manjše od italijanske žalosti.

Tega presenečenja je nekoliko deležen tudi vsak Slovenec, kajti vsakemu je znano, kako se je prijavil pri nas teren za Jugoslavijo: z razkrojevanjem in ubijanjem vsega, na čemer je slonele nekdanje države. Drugače tudi ni bilo mogoče, najprej je bilo treba podreti staro stavbo in nje temelje. In tu je ležala nevarnost, da bo na teh razvalinah težko graditi kmalu kaj novega. Predokus smo imeli v voja-

Josip Kremen:

Tuji.

Morda sem zato čudak: vse lahko pozabljam, vse odpuščam, le nehvaležnosti nikoli. Pa naj ima še tolik naslov, še tako visok ugled, naj se dotika s svojim temenom zvezd in naj tiči do kolen v zlatnikih: nehvaležnik je v mojih očeh brez srčne kulture, zato ga mrzim in preziram. Hvaležniku pa zaupam neomejeno in ga spoštujem, čeprav je morda proletarec najnižje vrste. Kdor ne zna biti hvaležen, — zame si moralna propalica! Tako delim človeštvo le v dve armadi: v neomikance in omikance ali v nehvaležnike in hvaležnike = neznčajneže in značajneže. Pesimisti trdijo, da je kulturna armada hvaležnikov dosti manjša. »A boljša je, zato silnejša, zmagovitejša!« trdimo optimisti.

Petindvajset let in še več so se borili vsi voditelji našega gledališča proti slovenski nehvaležnosti. Ne zase, nego za — »tuje«. Zaman! Zopet in zopet pade ta ostudna, sirova beseda v javnosti ter povzroča prizadetim bolestiti, ki se ne pozabijo in ne odpuste nikoli več. In zopet je padla in zopet razkrila, da so med

nam še dandanes nehvaležniki, srčni siroveži.

Zato se oglašam. V dokaz, da nas je mnogo hvaležnikov, ki smo kot kulturnejši del narodov vendarle boljši, kakor morajo »tuji« domnevati o Slovencih.

»Tujec« je bil pravzaprav že baron Žiga Zois ... »tuji« so bili Gašper in Kamilo Mašek, Anton Nedved, Anton Foerster, Viktor Parma, A. Prochazka, Karel Hoffmeister ... »Tuji« aranžerji, pevci, igralci, muzikanti, skladatelji, pesni reditelji prvih slovenskih »bésed« in koncertov ... »Tuji« naši prvi voditelji »Sokola«, naši prvi operni pevci, režiserji, kapelniki, naše heroine in primadone, naši tenorji, baritoni in basi, »tuji« naši prvi inženjerji in arhitekti, naši vrtnarji itd. ... Kdor pozna slovensko kulturno zgodovino, srečuje v duhu ob vsakem napredku »tujca« ali »tujko«. In vsi so v naših vrstah delovali za slovensko umetnost, narodno zavest ali socialne reforme, neumorno, nesebično, večnoma popolnoma brezplačno ali pa za nagrade, ki niso bile nič dmnarske.

Večinoma so bili ti »tuji« Čehi: iz svoje domovine, daleko naprednejše, agilnejše, podjetnejše od naše, so prinesli med nas svoje plameteče

navdušenje za umetnost, kult. zabavo ali za socialni pokret. Kakor ščuke med lenobnimi krapci so bili ti »tuji« med nami v najrazličnejših strokah, naši učitelji-vzgojitelji. A tudi ognjevitji Hrvatske, Srbi, Poljaki in Rusi so bili taki »tuji«, ki so iz idealne požrtvovalnosti storili več kot tisoč brezbržnih domaćinov. Kaj bi bila brez njih v tedanjih časih naša pesem, naša glasba, naša družva! In kaj posebej naše gledališče! Čeha V. Hraske in F. Hruby sta izvršila načrt in vodila gradnjo našega gledališkega poslopja. Čeh V. Hraske je izgotovil še danes veljavni regulacijski načrt mesta ljubljanskega. Čeh Jan Duffé je načeloval stavbenemu ljubljanskemu mestnemu uradu v dobi najživahnejšega stavbarstva — po potresu, in Čeh ing. Jaromir Hanuš je izvršil ljubli. vodovod. Koliko šol, hotelov, novih cest, mostov, regulacij rek in potokov je delo Čehov! Hus. Smetana, Tyrš in Masaryk so prišli med nas po svojih sinovih in hčerah: njihove ideje in dela so blagodejno vplivala na slovenski narod. Amalijsa Horna je bila primadona še v stanovanjskem gledališču, a Voitech Valenta, Dragomir Odijeva, Milka Gerbičeva, Lujiza Daneševa, Marcel Fedyczkowski, V. Beneš, Berta Lesčinska in Eleonora

Rihova so nam še danes predraga imena »tujcev«. Spominjajo nas krasnih prvih let slovenske opere. In Rudolf Inemann, Adolf Dobrovolny, Krista Ruckova, Rud. Deyl, Otakar Boleska, Josipina Kreisova, Fran Lier, Mara Taborska, Ružena Noskova, Fr. Bohuslav ... te »tuje« in ti »tuji« so nam ustvarili slovensko dramo, za katero vzdihujemo še dandanes ...

Tujec Anton Foerster je vodil glasbeni del gledaliških predstav, komponiral in orkestral za naš oder od prvih let Dramatičnega društva ter nam je ustvaril prvo slovensko opero do sezone 1870—71; Jurij Schantel je kapelnikoval v sezonah 1871—1873, J. Schinzel v sezoni 1873—74, nato A. Stöckl, Czanski in zopet Schantel, na Nemrava in Sochor. V sezonah 1894—95 do početka sezone 1910—11 je deloval nepozabni Hilarij Benišek, v sezoni 1901—2 Bohumil Tomaš, nato mojster Vaclav Talich, Fric Reiner, F. Hrazdira in končno Fric Rukavina.

»Tuji«, sami »tuji«! Kakor so laški in nemški arhitekti in zidarji sezidali naša mesta, ker svojih nismo imeli, tako so nam pomagali graditi češki, poljski, jugoslovenski, slovaški in celo madžarski umetniki slovensko opero in dramo, ker ni bilo domačih.

Par sto imen bi lahko naštel in vsaj dveh tretjin med njimi se spominjam s hvaležnostjo in spoštovanjem.

Koliko vzgledne marljivosti, energije in vse pozabljajoče samopozrtvovalnosti je bilo v večini teh »tujcev«! V par mesecih so se naučili slovensčine ter peli in igrali takoj od prve predstave dalje izključno v našem jeziku. Kaj je pomenjalo par napornih naglasov spriče njihovega vzornega delovanja vobče! Najhitreje in najvestneje so se učili vlog, najtočnejši in najvztrajnejši so bili pri skušnjah, najdiscipliniranejši in najomikanejši v vsem vedenju — tuji. Kakšno raznoličje v repertoariu, kakšen tempo in študiranju, kako redke odpovedi predstav! Le preglejte programe prejšnjih let, ko smo morali delovati skoraj s samimi »tuji«, in zaveste se — svoje nehvaležnosti ...!

Ne recite: saj so bili plačani! Preglejte v gledališkem arhivu stare pogodbe s tistimi »tuji«, in ostrmite nad njihovimi gazami. Včasih se je resnično živelo »od petja brez plenka kot ptič« ... živelo od navdušenja za umetnost! Saj se je moralo! Država ni hotela našega gledališča nikdar poznati — dežela nam je prepuščala šele v zadnji dobi vsaj poslopje brezplačno, prej smo ji morali

štvu, ki se je vračalo s fronte in je z odpovedjo discipline Avstriji zgubilo smisel za vsako disciplino. Disciplinarni namreč ponavadi sponira moč in te ni bilo v tistem času. Če se je torej izvršil prehod tako v redu in vidimo po še ne dvehletnem obstoju nove države v ljudstvu toliko državne zavednosti, nam kaže to samo eno: da je bilo tisto govorenje o avstro in habsburgofilstvu našega ljudstva povečini prazno govorenje. S tem, da je upiralo germanizaciji, je že dokumentiralo svojo protidržavnost. In s prostovoljno priključitvijo k Jugoslaviji je pokazalo, kam je težilo že od nekdaj. Na prostovoljnih državnih tvorbah namreč zgodovina ni bogata, iz česar zopet sledi, da se tukaj niso združili trije narodi, ampak trije deli enega naroda. Zato bi bilo tudi dobro, če bi zamenjali oficijelno kemično formulo SHS za Jugoslavijo.

Če preseneča državna zavednost priprostega ljudstva, preseneča tudi politična nezmožnost ljudskih voditeljev. Politika je vendarle v glavnem praktično delo in ne filozofiranje, oziroma najprej praktično delo in potem eventualno šele filozofiranje. Tega pri nas politiki ne vedo in ne morejo razumeti. Krivo je temu nekoliko tudi dejstvo, da imamo vobče več sreče nego pameti in smo vsled tega v državi, kjer se da še vedno živeti navzlic nezmožnosti politikov. Če bi bili n. pr. v Nemški Avstriji, bi bili ob taki politiki najbrže že zdavnaj od gladi poginili. Valutno, stanovanjsko in agrarno vprašanje je brez dvoma važno politično vprašanje, zavaljo tega se temu primerno rešuje, oziroma ne rešuje. Zato pa se pričkam s tem večjo vneto o jugoslovenskem jeziku, zdaj že tudi o pisavi, ter o centralizmu in decentralizmu, pod čemer si vsakdo predstavlja nekaj drugega. In stalni zaključni stavek v polemikah ene vlade proti drugi je: zakaj pa oni zdaj ne napravijo boljše? Saj delajo ravno tako kot smo mi. To je ravno! In pri tem se vsem skupaj ne da očitati drugega kot preveč filozofiranja. In danes politizira vse, politizira se toliko, kakor nikdar poprej. Človeku se nehote vsiljuje čudna misel, namreč: da iščejo ljudje, česar jim manjka, in hočejo postati, kar niso. Slabotnež Nietzsche je iznašel nadčloveka in se tolažil ob njem in atlet in bokser Maeterlinck piše mistične stvari. To je nekako tisto iskanje zgubljene polovice, o katerem govori Aristofan v Platonovem simpoziju. Latifundia Italiam perdidero, je rekel Plinij, glejmo, da se ne bo to reklo pri nas o politiki. Preveč politike je prerado zapeljivo, da začne vse preveč misliti na državo in pričakovati od države ter se premočno zanašati na lastno podjetnost. Tudi tukaj se pri nas že kažejo znamenja. In Le Bon pravi, da je ubil inicijativo francoskega naroda upravni centralizem in preveč politike.

Ker sem že izrekel ime Le Bon, bi ostali še nekoliko pri njem, ker je mož, če se prav ne motim, Žid. Židovsko vprašanje, oziroma vprašanje Židov v Jugoslaviji je tudi precej pereč in težak problem, in če se ga ne bomo lotili, obstoja nevarnost, da nam pri naši nepodjetnosti spremenijo državo v Judoslavijo. Kako daleč smo že v tem oziru, nam kaže izjava Židovskih visokosolcev na zagrebškem vseučilišču, ki poudarja drzno, da jim je nepojmljivo, da ne bi smeli delati skušenj v jeziku, v katerem jim prija, ko je ven-

dar — pristavljajo porogljivo — dovoljeno jugoslovenskim dijakom na tujih vseučiliščih, da delajo skušenj v svojem maternem jeziku. Če človek to bere, mu postane jasno marsikaj, zlasti pa to, da se čutijo Židje v Jugoslaviji ne samo varne, ampak že bodoče gospodarje. In to ni dobro.

Da so Židje mnogo po nedolžnem pretrpeli, je gotovo, nič manj gotovo pa ni, da so povzročili na svetu mnogo zla.

Če se hoče prav razumeti židovstvo, ga je treba pogledati sociološko. In tu vidimo, da niso Židje niti narod, niti nacija — kakor ločijo ta dva pojma sociologi — ampak plemo, ki je prvotna sestavina naroda in eventualno pri dobri asimilaciji zadnji rezultat. Da so ohranili svoje plemo skozi toliko stoletij brez lastne države, to je najboljši sprječevalnik življenjske moči in plemenite zavednosti. V nižjih socialnih pozicijah se loči Žid strogo od drugega prebivalstva, v višjih ostane sicer še vedno Žid, a zunanja razlika ni tako velika. V navadnem galiskem Židu ne bo nihče videl Poljaka ali Rusa. Sončina ali Klotza pa bi kmalu zamenjali za pravega Italijana ali Francoza. Vendar njih neasimilacijske ne povzročajo sovraštva, ki ga goji prebivalstvo nasproti njim in obratno.

Žid ima nasproti vsakemu narodu to, kar imenuje Francoz ressentiment, čustvo sovraštva, ki izhaja iz nekega razočaranja in bi se dalo mogoče zasledovati vse od tistih časov, ko se ni izpolnilo njih

kraljestvo na zemlji. In ker ne more dati temu čustvu izraza na političnem polju, mu daje na gospodarskem. Čim pasivnejši pa je narod, tem lažje polje ima Žid — odprto pa ima polje tudi pri narodnih največjih inicijativah. In ta gospodarska zaslužnjenost ljudstva si daje potem duška v pogromih, ki so na dnevnem redu zlasti na Poljskem in Ruskem.

Vendar se ne sme misliti, da bi stavilo židovstvo vse samo na eno karto, na kapitalizem, zato so Židje preveč previdni. V današnjem boju med kapitalizmom in proletarijatom drže Židje spretno vajeti obeh gibanj v svojih rokah. Med kakim Rothschildom in Trockim je ozka, ozka vez. Žid je konjunkturist in gre za konjunkturo.

In danes je vsa zunanost življenja židovska. Verižništvo, film, reklama, pornografija, gospodarstvo, znanost in deloma tudi umetnost, če se sme še tako imenovati. O časnikařtvu niti ne govorim, saj je znano, da so skoro vsi francoski žurnalisti doma okoli Frankfurta in v Calicij. Žid ni globok, a je previden, varčen in vztrajen — ter vedno nov! Naj se poda Žid na kakršnokoli polje, on najde vedno kaj novega, n. pr. da je socializem znanost, da so bili vsi veliki duhovi epileptiki in perverni itd., itd.

In to plemo sili kakor povodenj čez vse meje v našo domovino in bo povzročilo poleg gospodarske zaslužnjenosti naroda nepregledne notranje boje. No, in mi politiziramo! ...

Sekvestrirajte Radgono za naše finančne zahteve! — Opomin Beogradu.

(Dopis iz krogov interesentov.)

Dne 2. junija 1919 je izročil predsednik pariške mirovne konference delegatom Nemške Avstrije glavni del mirovne pogodbe s kratkimi resnimi besedami. Ta moment je bil pač izredne zgodovinske resnosti, dvomimo pa, da so se tega zavedali avstrijski delegati in Avstrija.

St. germainška mirovna pogodba nikakor ni le pogodba z oljkino vodo, ona je težka obsodba za zločine, ki so jih zakrivali avstrijska dinastija, avstrijski ministri in velik del avstrijskega Nemstva. Ona je bridka pokora za vse one neusmiljene krutosti in bolečine, ki jih je povzročil Dunaj v zvezi z Berlinom in Budimpešto na fronti in za fronto nad vsem človeštvom.

Zdi se nam, da peze te pogodbe v Avstriji še danes ne čutijo v cellem obsegu, ker teritorialno skrbenje, ki so ga do sedaj edino pretrpeli, zanj ni tako mučno, saj svojih nemških državljanov nikoli niso ljubili niti marali. Iz usmiljenja, ki ga morebiti niso zaslužili, so države entente dosedaj celo podpirale Avstrijo, da so jo rešile gladi in pogina.

Toda sedaj, ko se st. germainška pogodba uveljavlja, ko so meje skoro urejene, stopilo na dan finančne obveze in pokore, ki jih ima pretrpeti ista Avstrija.

V svoji lahkomišelnosti se na Dunaju teh posledic še danes ne zavedajo ali pa nočejo zavedati, misleč, da bodo z žonglerstvom, ki so ga prakticirali dolga leta pred vojno, zavladevali izpolnitev teh obvez, in deloma onemogočali. Namesto da bi se najprej pripravljali na plačilo dolgov, se vozijo v Pariz in London ter stavijo tam take otročje denar-

krog ter dosegli dohodke, ki jih naše gledališče ni moglo nuditi. Vedno pa se je storilo do skrajnosti vse, da se je število domačega osebja množilo, in že pred vojno smo imeli dramo in opereto skoraj popolnoma domačo. V bodoče pojde v tem oziru še lažje. Seveda brez »tujcev« ne bomo izhajali bržčas nikoli, kakor ne izhaja niti zagrebško, dunajsko, berlinsko, praško ali katerokoli gledališče. Stremiti pa moramo, da se emancipiramo čim bolj in novi konservatoriji (ki smo ga zahtevali že pred desetimi leti vedno in vedno — zaman!) nam pomore, če Bog da in naši talente ...

Vsem »tujcem«, svojim bratom in sestram na odru in pod odrom, igralcem, pevcom, muzikantom, plesalcem, slikarjem, krojačem in garderobarjem, ki so vestno in požrtvovalno opravljali pri našem gledališču naloge, za katere nismo imeli in še danes nimamo dovolj domačih sil, pa ostanimo hvaležni!

Zakaj vse se lahko pozablja, le ne hvaležnost nikoli. Slovenci hočejo in moramo veljati za značajne! Jaz pa sem v zvezi vsemu še vedno toliko optimista, da smatram svoje rolače za srčne omikance, ki jim je najlepša poteza v značaju — hvaležnost!

čas in čakali in čakali, končno pa ostali blamirani tu s praznimi rokami. Da do tega ne bo prišlo in da se bo moralo Avstrijo temeljito strezgiti, to bodi naša prva skrb, ker prepričani smo, da nemški narod v Avstriji ne bi odobral tega nelojalnega in za njega pogubnega postopanja, ki varuje le peščico njihovih milijonarjev, nalaga avstrijskemu prebivalstvu velike odškodnine in žrtve prej ali slej. Zaraditega moramo stremeti za tem, da nastopamo Avstriji nasproti z vso odločnostjo.

Da se trgovska pogodba z Nemško Avstrijo pri takih razmerah ne sme skleniti in da se ima Beograd držati za junktim, ki ga je zahteval za naše denarne zahteve, to je itak gotovo.

Ali tudi to Dunaja ne bo izpreobrnilo.

Treba je priti z bolj jasnimi dejanji, ki bodo Avstrije obvestili o tem, kako njih zastopniki in delegati postopajo. Naj se Avstrijem odpro oči, da bodo videli, kako igra njih birokracija za zadnje simpatije in naklonjenosti sosednjih držav.

Mednarodno pravo pozna za take države, ki se nečejo pokoriti, ki nočejo izpolnjevati svojih finančnih obvez, radikalna sredstva. In to je sila in s to silo Jugoslavija, hvala Bogu, razpolaga, ker ima danes

morebiti najbolj zanesljivo in najbolj organizirano armado v vsi Evropi.

Naše čete imajo zasedeno Radgono in one kraje, katere je pariška konferenca potom milosti privolila Nemški Avstriji. Izročitev teh krajev je en del st. germainške pogodbe. En del st. germainške pogodbe je pa tudi izpolnitev finančnih obvez, ki jih ima avstrijska republika proti Jugoslaviji in te obveze ne obstoje samo v terjatvah, o katerih smo govorili, temveč tudi v vojni odškodnini, restitucijah za Srbijo, ki so jo avstrijski generali direktno opustošili. Naša armada bi ne smela zapustiti Radgone, dokler nismo osigurane za naše zahteve iz St. Germainške pogodbe, ker to ne gre, da bi mi izpolnjevali St. Germainško pogodbo v korist avstrijske republike, ona bi pa lahkomišljeno in naravnost žaljivo zanemarjala svoje obveze.

Zato gre naš opomin v Beograd na naša prizadeta ministrstva, da naj nikakor ne izroči Radgone, predno niso naše finančne pravice iz St. Germainške pogodbe osigurane. Radgona se ima sekvestrirati in obdržati kot »Faustpfand« za izpolnitev vseh naših zahtev do zadnje pike.

— * —

VII. Vsesokolski zlet v Pragi.

V Pragi, 30. junija 1920.

Današnji dan je največ posvečen jugoslovenskemu Sokolstvu, da proslavi svoj Vidov dan. Ob 10. uri dopoldne se je vršila velika vidovdanska akademija ob velikem številu občinstva in zastopnikov tujih delegacij, med njimi deputacije mesta Prage, Pariza in Londona. Akademijo je otvoril predsednik »Jugoslavije« v Pragi br. Kozak, kakor je obrazložil v češkem jeziku pomen Vidovdana B. Konstantinovič. Izbrani telovadci Sokolskega Saveza SHS so nato pod vodstvom načelnika Vidmarja v zornost izvajali Hofmanove in Vidmarjeve proste vaje, ki so žele obilo pohvale in ki so se končale z našo jugoslovensko himno. Udeležniki te akademije so se potem skupno podali k Husovemu spomeniku, kjer so položili Jugoslavi venci na spomenik.

Ob istem času se je vršil občni zbor COS, katerega se je udeležilo 1500 zastopnikov, ki zastopajo 1808 društev z 257.279 člani. Na občnem zboru so bila sprejmenjena že nekotliko zastarela pravila COS in pa izprememba imena v Česko-slovensko obec sokolsko.

Popoldne se je vršil zadnji javni nastop na zletišču. Cene za današnji dan so bile znižane in vse vstopnice so bile razprodane delavskim, uradničkim in dijaškim organizacijam.

Najvažnejši dogodek današnjega dne pa je bila ustanovitev češko-jugoslovenske sokolske zveze. Pred vojsko je obstojala vseslovenska Sokolska Zveza, ki je pa med vojno prenehala obstajati in katere zaradi vladajočih razmer med Slovanstvom ni mogoče obnoviti. Ker nikakor ni v korist Sokolstvu in Slovanstvu sploh, da tavamo vsak po svoji poti brez tesnejše organizacije, je dalo jugoslovensko Sokolstvo inicijativo za ustanovitev češko-jugoslovenske Sokolske Zveze, katere glavna in prva naloga je, pripravljati pot za ustanovitev vseslovenske Sokolske zveze, v drugi vrsti pa važna naloga, gojiti kar najožje stike med češkim in jugoslovenskim Sokolstvom. Na sestankih 28. in 30. junija so se določile vse podrobnosti skupnega

delu in ob velikanskem obojestranskem navdušenju je bila nato ustanovljena najožja zveza med češkim in jugoslovenskim Sokolstvom. Za COS so bili pri teh razgovorih navzoči br. dr. Scheiner, Mašek, dr. Heller, Zeleny in Stepanek, za Savez jugoslovenskega Sokolstva br. dr. Laza Popović, dr. Budisavljevič, Mojmir Komnović, Stane Vidmar in dr. Riko Fux.

Naloge nove zveze so ogromne — uspehi bodo gotovo tudi veliki. Češki in jugoslovenski narod sta brezdvomno vezana eden na drugega in Sokolstvo je storilo v tem oziru zopet prvi korak do uresničenja naših idealov — najožje zveze vsega Slovanstva. Sokolstvo hoče in mora izvesti to veliko nalogo in mora premagati tudi vse težkoče, ki se stavijo še danes tej zvezi na pot. Prvi korak je storjen, upajmo, da sledi v kratkem drugi in tretji.

Zvečer se je vršil ob ogromni udeležbi v proslavo Vidovdana krasen koncert v Obecnem domu.

S tem so bili veliki dnevi Sokolstva zaključeni. Danes se je začela Praga že prazniti in zavzema polagoma običajno lice.

Velikanski dnevi, ki pomenjajo popolno zmago sokolske misli, ostanejo slehernemu udeležniku za vedno v spominu.

Proces proti Radiću.

LDU Zagreb, 9. julija. Predsednik Vajš otvoril današnjo razpravo ob osmih ter se takoj prečita obtožnica. Nato vpraša predsednik Radića, ali je razumel obtožnico. Radić je odgovoril, da ne. Pravi, da je sedaj šestih pred sodnim stolom in vedno radi sličnih stvari. Obtožnica se postavlja na stališče, ki bi se komaj dalo braniti, ako bi bila konstituenta že izvršena. Teritorij Jugoslavije je še vedno predmet pogajanj mednarodnih kompetentnih faktorjev. Priznana je samo država, ne pa kraljevina. V tem tiči pravo samoodločbo, da si narod sam uredi svojo državo, kakor on hoče. Italija bo to izbrala in rekla, da se ustvarja nova Avstrija, država, ki ne priznava narodne suverenitete. Govori o Wilsonovi poslanici, v kateri se Wilson izraža kot bojevnik za svobodo nemškega naroda, da ga osvobodijo od gospodstva ene familije, ene klike. Vsi madžarski politični procesi imajo enako obilježje kot ta proces. Govori o balkanizaciji Srednje Evrope, Jugoslavija še ni gotova država, ker celo naše vprašanje je še predmet mednarodnih razprav. V vseh svojih izjavah je govoril samo o ureditvi naše države. Povsod se sme govoriti o republiki, samo na Hrvatskem ne. Protestira proti temu, da se preganja velik pokret, t. j. seljaški pokret, ki obsega ves svet. Pravi, da se je srbski kazenski zakon še pred konstituantno raztegnil na vso državo, zato, da se prepreči priprave za konstituantno. Trdi, da je nevdržno stališče v ustavni parlamentarni državi, ki jo zastopa obtožnica, namreč, da je vladar tvoritelj ustave. Medtem, ko komunist Bornemissa trdi, da je v svojem govoru, v katerem je prispeval absolutno monarhijo piramidi, direktno omenjal regenta Aleksandra, izjavila obtožnica poslanec, da ni niti direktno, niti indirektno omenjal Aleksandra. Izhodišče obtožnice je napačno, namreč, da je ona ustava in da je ona narodno edinstvo, kar je rekel regent. Kdor danes misli, da je mogoča drugačna monarhija, kakor je na Angleškem, se vara.

Za ustavno monarhijo je treba naroda karakterov in inteligence, dočim je republika primitivna forma. Kralj je ona točka bliže, kjer ni strasti, on ima funkcijo pomirjevanja. To funkcijo vrši regent Aleksander dovršeno. To je edini pogoj, da obstaja kraljevstvo. Mlada republika, pravi, je konstruktivna rezultat razvoja, vojna je otvorila popolnoma nove perspektive. Narod je s elementarno močjo vstal proti militarizmu in ugotovil, da je militarizem ozko zvezan z monarhijo. Poudarja svoje

in za lože celo plačevati! — edino mesto Ljubljana je moglo dovoljevati subvencijo, ki je od letnih 6000 K polagoma narasla do 25.000 K.

Tudi morate vedeti, da je pri tedanji vstopnini prinašalo gledališče največ 700 do 800 K kosmatega dnevnega dohodka ter da je bil najvišji dnevni prejem blagajne za slavnostno predstavo s cenami, zaradi katerih je godrnjala vsa Ljubljana, enkrat samkrat okoli 1200 K. Zdej pa dividirajte te dohodke s številom osebja za vse tri stroke in za vso upravo! In odštejte še stroške za godbo, razsvetljavo, čiščenje, za repertoar, tantijeme, dekoracije, garderobo in rekvizite!

Ali se ne čudite, da je bilo možno ob takih sredstvih sploh vzdržati naše gledališče in — sploh plačevati ga? In vendar smo imeli predstave, ki se nam jih niti dandanes ni sramovati; imeli smo pevce, igralce in orkester, ki so ostavili najlepši spomin pri nas, in marsikdo med njimi si je na Hrvatskem, Češkem in Nemškem pridobil sloves izrednega umetnika. V Ljubljani pa je životaril, prepeval, igral ali muziciral brez slave, brez denarja in včasih celo brez — hvaležnosti.

Tako so delali poleg vrlih naših domačih sil, idealno požrtvovalnih

Goričanka:

Soči.

Soča bela, kaj so bele tvoje vode od solz naših mater in sestr, ki ne bodo več vesele?

Soča modra, Soča voda, kaj si modra od neba, al od našega morja? Kakšna tvoja bo usoda?

Soča, Soča, kdaj boš rdeča? Ko poteče naša kri, boš imela barve tri in naš dom ne bo več ječa.

Op. uredništva: To pesem smo prejeli s sledečim dopisom:

Cenjeno uredništvo! Pošiljam Vam priloženo pesem s prošnjo, da jo objavite v svojem listu na vidnem mestu. Ne prosim Vas iz ničemerosti, ker vidite, da nisem podpisana po imenu in priimku. Ampak zato, da čitatelji ne pojdejo mimo nje, osebno ne naš Primorci. Želala bi, da bi jo uglasili kak domači skladatelj na priprosto, popularno melodijo, ki bi se tako razširila tudi preko črte, ki nas zdaj loči od Soče. Kdo sem, ni važno. Važno je, da naš ogenj ne ugasne!

Goričanka.

delo za narodno edinstvo. Dokazuje možnost ustvaritve federativne države, ki bi bila obenem monarhija in republika. V obtožnici se ne dopušta niti enostavno pojmovanje. Na več krajih se govori o seljaški diktaturi. Tu da se ne misli ničesar drugega, kakor izvrševanje ustavnih pravic večine naroda. Povsod uvidevajo, da delavske strokovne organizacije same ne morejo vladati države, temveč, da jo samo morejo rešiti, s tem pa tudi same sebe.

Srbija je prinesla veličastno idejo seljaške države. Karagjorgjevič je bil seljak in osnovec državo, on je večji kakor Wilson in Paderewski. On je iz nič ustvaril državo. Obrenoviči so s pomočjo turških sultanov prišli na vlado. Namesto turških paš so prišli srbski paše. To je bil razlog, da je srbski seljak volil med Obrenoviči in Karagjorgjeviči ravno Karagjorgjeviče. Demokratska stranka ima to vrednost, da je izgradila najboljši seljaški program. Zahteva seljaške države je opravičena in odgovarja duhu časa ter ne more biti kazniva. Napačna je sugestija, da zahteva po seljaški državi pomenja seljaško diktaturo, t. j. nasilje. Z mednarodnega stališča ne obstaja kraljestvo. V vsakišilski mirovni pogodbi in drugod se omenja samo država SHS. Glede londonskega pakta je moral končno tudi Wilson priznati, da obstaja. Ta pakt postavlja Hrvatsko, Srbijo in Črno goro za ravnopravne. Imamo mednarodno pogodbo, katero priznava Anglija in Francija, ki ne smatratu pogodbe za krpo papirja. Naši politiki jo ignorirajo, kar ni dobro. Zunanje-politično našega kraljestva ni. Govori o svojem stališču, ki ga je z ozirom na obliko države zastopal v Narodnem veču. Ne smem priznati kraljestva, pravi, ker stojim na čelu tisočev ljudi, ki nečejo kraljestva. Seljak ne priznava kraljestva, vrši pa svoje dolžnosti napram državi. O vprašanju, kaj bo delal na konstituenti, se ne more razpravljati. Lahko se zgodi, da bo konstituenta s silo izvoljena. Seljaška stranka ni nikdar ničesar izročila tujim oblastim, niti Wilsonu kot Wilsonu, temveč kot predsedniku mirovne konference. V teh poslasticah gre za aplikacijo principa samoodločbe. Njegova poslanica je imela največ

podpisov od vseh, ki so bile posilne mirovni konferenci. Govori obširno o politiki seljaške stranke, ki ne prihaja v nikako nasprotje z državo. Z napačnim umevanjem našega narodnega zedinjenja je nastala napačna orientacija. Suvereniteta naroda ni taka stvar, da bi si jo mogla prisvajati ena stranka. Res je, kar trdijo srbski politiki, da je boljše angleška monarhija kakor republika. Definitivno smo si izbrali pot zapadne demokracije. Naša definitivna orientacija je, da gremo z zapadnimi demokracijami. Obtožnico smatra za neupravičeno in v zakonu neosnovano. Govori o svojem delu v Pragi, kjer je skupno s Svetozarom Pribeževićem izdal »Hrvatsko Misao«. Orientacija Srbov na Hrvatskem je bila takrat ta, da Srbi jajo hrvatsko državnost napram Madžarski. Ideja je bila, da se pod hrvatsko zastavo združijo ves narod. Obširno razlaga program seljaške stranke. Njegova glavna misel je bila, ločiti Dunaj od Berlina. Zastopal je idejo nevtralnosti bivše monarhije po švicarskem vzorcu. Zahteval je pravico samoodločbe narodov. Njegovo stališče je bilo, da se nagodba prizna, da se pa obenem pripravljajo za lastno državo. Razlaga, zakaj je v Saboru klical »Živio Habsburgi! Zato, ker je smatral tedaj za edino rešitev, da se Habsburg iztrga od vpliva iz Berlina. Dalje govori o sedanjem stanju in pojmovanju v narodu in pravi, da narod nikdar ne bo rekel, da je bilo bolje, ker je ta narod toliko politično izžolan, da je pravilno pojmljlo novo stanje. Dalje prehaja na svoj govor v Narodnem veču in pravi, da ni v njem ničesar, kar bi moglo oslabil naš položaj na zunaj. Omenja svoje republikansko stališče, ki ga je zastopal na prvi seji Narodnega veča, kjer so se z njim zlagali Drinković, Korač in Korošec in izjavili, da se stvar pusti za pozneje. Wilson in Lansing da sta izjavila, da dasta Jugoslaviji neomejeno pomoč, ako bi bila republika. Izjava Narodnega veča o edinstvu države da je veljala samo za inozemstvo. Pravi, da si narod misli, da hoče Srbija pogoltniti Hrvatsko. Nato govori o krškem paktu, na kar se seja prokline.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZALET ITALIJANSKI ZRAKOPLOV.

LDU Zagreb, 9. julija. Predvečernim popoldne se je nad Zagrebom pojavil italijanski aeroplan. Dve letali zagrebške letalske postaje sta ga zasledovali in v zraku otvorili nanj ogenj iz strelnic. Pri selu Zvečer v Slavoniji je pristalo italijansko letalo z dvema častnikoma, katera so naše oblasti prijele in ju danes odvedle v Zagreb, kjer bosta zaslišana. Sklepa se, da gre za isti aeroplan, ki je v sredo krožil nad Zagrebom in katerega sta dva naša letalca obstreljevala. V zračnem boju je nemara izgubil smer in je namesto proti Reki krenil proti vzhodu, t. j. proti Slavoniji.

ITALIJANSKE ŠIKANJE.

LDU Trst, 9. julija. Oblasti so prijele Stjepana Dojčića, atentatorja bivšega bana barona Skerleca. Dojčić je bil na poti v Ameriko in je imel seboj mnogo brošur, naperjenih proti Radiću. Italijanske oblasti so mu odvzele brošure in njega zaprle. Ni mnogo upanja, da bi mu dovolile nadaljevati potovanje v Ameriko.

POLJSKA PROSI ZA MIR.

Varšava, 9. julija. Poljski zunanji minister je naslovil na konferenco v Spa noto, v kateri pravi: Poljska je pripravljena vsak trenutek skleniti mir z Rusijo na podlagi samoodločbe narodov, ki stanujejo med Poljsko in Rusijo. Poljska armada brani Evropo pred vpadom boljševikov in prosi zato zavezničke,

da ji v njenem boju priskočijo tako materijelno, kakor tudi moralno na pomoč.

MADŽARSKA NE DOVOLI IZVOZA ŽITA V AVSTRIJO.

Budimpešta, 9. julija. Poljedelski minister Rubinek je v nekem intervju izjavil, da bo imela Madžarska od letošnje žetve 2 do 3 milijone meterskih stotov pšenice za izvoz na razpolago. Ta količina se bo izvozila v sosedne države, a samo po zunanje-političnih principih. Avstrija, ki je kršila madžarske meje, ne sme računati na to, da bi madžarska vlada dovolila izvoz le enega kvintala živeža preko madžarskih meja v Avstrijo.

OGRSKA DOVOLILA NADALJEVANJE PREVOZA JUGOSLOVENSkih TRANSPORTOV.

Budimpešta, 9. julija. »Magyar Ország« poroča, da je dovolila ogrska vlada 22 transportnim parnikom iz Jugoslavije, natovornjenih s prehrano za Avstrijo, nadaljevanje pota. Del teh transportnih parnikov je bil ustavljen v Budimpešti, del pa v Granu.

ANGLIJA IŠČE NOVE ZAVEZNIKE.

Paris, 9. julija. Kakor se zatrjuje, bo sklenila Anglija zvezo z Ameriko v svrhu varstva njenih kolonij. Pogajanja z Združenimi državami so že skoro končana. Pogodba z Japonsko se ne bo več obnovila, ker se kolonije same protivijo taki zvezi.

Politične vesti.

Regent in koncentracijska vlada. Včeraj smo objektivno izpregovorili o politiki dr. Korošca, ki gre za tem, da v zvezi s Protičem razbije koncentracijsko vlado. Ker je znano, da se je koncentracija spravila skupaj z največjim naporom in s posebnim prizadevanjem vladarja, smo pripomnili da je ponašanje dr. Korošca, ki onemogočuje, da bi se to izvršilo, ker je bila prisrčna želja prestolonaslednika Aleksandra, zanimivo tudi za najvišjega faktorja v državi, za krono. Današnjemu »Slovenec« naš tozadevni članek ni všeč ter pravi, da je »v parlamentarnih državah navada, da stranke vladarje osebe ne vladajo v dnevne boje in njegove avtoritete ne izigravajo v politične namene.« Ni nam treba še posebej poudarjati, da bi proti koncentraciji ni več dnevni boj, marveč eno najvažnejših državnih vprašanih, okoli katerega se sučejo momentano vitalni interesi naroda, države in dinastije. Če sme biti vladar, o čem informiran, je jasno, da mora biti o tem, kako stališče zavzemajo politične stranke in njih voditelji napram koncentracijski vladi. Zato je naravnost potrebno, da izve vladar za nepoštenost in neiskrenost Korošec - Protičeve politike, ki spravlja koncentracijo v opasnost. To je tem bolj potrebno, ker vemo, da dr. Korošec na nobeno stvar ne polaga toliko važnosti, kot na to, da dvor napačno informira o dejanskem stanju v zemlji. Vprašamo: Kdo je vladarja informiral, da je za dr. Korošcem čez 90 odstotkov vseh ljudi na Slovenskem, ko ni nobenega dvoma, da nima klerikalna stranka niti polovice Slovencev za seboj? Kdo je informiral najvišje kroge, da celo v Ljubljani ni demo-

kratov in da je poleg ministra dr. Kukovca in dr. Tavčarja v Sloveniji le še 10 ljudi, ki niso klerikalci? Ves trud dr. Brejca in vse mahinacije klerikalne vlade ob pritiski obiska regenta v Ljubljani je bil posvečen edino temu, da se prikaže vladarju Slovenije kot čisto klerikalna. Na žalost klerikalcev se je baš ob tej priliki nepobito dokazalo, da bi se slovensi sprejem brez demokratov sploh ne mogli vršiti in da so baš demokrati najmanj z 90 odstotki pripomogli k tako priskrbenemu in silajnemu sprejemu. V času, ko se v naši zemlji vzdružuje klerikalizem le umetno in z lažjo, v času, ko je izročil Protič v svoji politični brezvestnosti Slovenijo najostudnejšemu partizanstvu klerikalcev — kakršnega niti v Avstriji pod Šusteršičem nismo poznali — smatramo ne toliko za svojo strankarsko stvar kot za svojo narodno in državno dolžnost, da iznesemo v novinah dejstva in istino, o kolji bi bilo treba, da se informira tudi najvišji faktor v državi. Ako imata dr. Korošec in Protič pogum, da na brezvesten in nepošten način razbija koncentracijo, naj imata i pogum, da pravilno informirata krono o tem svojem prizadevanju. Ker poznamo Korošca in Protiča in vemo, da tega ne bosta storila, zato smo smatrali za potrebno, da to storimo mi.

Pozeljavje o nepoštenosti. Današnji »Slovenec« prinaša pod tem naslovom politično notico, katere dokazuje, da s klerikalci ni mogoče debatirati o nepoštenosti. Politika poštenost im je očividno tako tuja kot slencu barve. »Slovenec« zagovarja verolomstvo dr. Korošca. Tudi on negira veljavnost pogodbe, ki tvori temelj koncentracije.

Prepuščamo to zadevo ministrskemu predsedniku dr. Vesniću, ki je sklopil ugovor z demokracijo kot pooblaščenec »Parlamentarne zajednice«. On je v prvem redu odgovoren za izvršitev dogovora. Kako bo Korošca in Protiča pridobil za poštenost, je njegova stvar. »Slovenec« bi le radi opozorili, da je v zablodi, ako vidi, da je sestavljena vlada v Ljubljani iz več kot iz sedmih članov. Do danes se nismo čuli, da so poverjeniki za agrarno reformo, trgovino, finance, zdravstvo in prehrano tudi člani pokrajinske vlade. Tudi »Slovenec« mora biti znano, da so ta nepolitična poverjenstva v rokah uradnikov, ki vrše svoje posle edinole po ukazih ministrov, katerim so direktno podrejeni. Sefti teh ministrskih oddeljenj so vse preje kot politiki, dejansko pa le nepristranski uradniki. Po našem mnenju bi bilo največje zlo, ako ti se hotelo še v te resortse zanašati politiko. Nočemo preiskavati kakšega političnega prepričanja so uradniki ministrskih oddelkov v zasebnem življenju. Eno pa je gotovo: če kdo izmed njih ni klerikalcev, je to le dokaz, da klerikalci niso imeli sposobnejših strokovnjakov. Ako torej govorimo o rekonstrukciji pokrajinske vlade v Ljubljani, ne moremo pri tem na ničesar drugega misliti kot na izmenj poverjenikov, ki sestavljajo danes deželno vlado. Vsakdo, kdor bi hotel pogodbo koncentracijske vlade drugače tolmačiti, bi bil nepošten in nedostojen.

Seja demokratskega kluba. Beograd, 9. julija. Včeraj popoldne se je vršila seja kluba demokratske stranke, na katerem se je razpravljalo o vprašanju rekonstrukcije pokrajinskih vlad, o izvozu, o agrarni reformi in o drugih aktualnih vprašanjih. Pri vprašanju rekonstrukcije pokrajinskih vlad se je ugotovilo, da bi bil sporazum na podlagi pakta, ki ga je sklenil ministrski predsednik dr. Vesnić ob sestavljanju centralne vlade s posameznimi strankami, mogoč, če bi nekateri ministri, med njimi zlasti dr. Korošec ne hoteli zavlačevati rešitve tega vprašanja. Dr. Korošec, ki se sedaj koplje v Egejskem morju, je izjavil, da njega ne briga prav nič pakt, ki ga je sklenil dr. Vesnić. Drugo pereče vprašanje je vprašanje našega eksporta. Zdelo se je, da bo prišlo pri tem vprašanju do sporazuma, a je Stojan Protič naenkrat kot šef radikalne stranke zavzel povsem nemiropljivo stališče. Končno se je dosegel sporazum na ta način, da se bo vprašanje rešilo na prihodnji seji parlamenta. Istotako tvori velike težkoče vprašanje agrarne reforme. Begi stoji z radikalci vred na onem stališču, ki je ga je zavzela biv. Protičeva vlada, da se morajo izvesti spremembe § 6. in 7. te odredbe. V tem vprašanju pade definitivna odločitev v torek, ko bodo pogajanja med strankami končana.

Vprašanje pokrajinskih vlad. Na četrtkovni seji ministrskega sveta so se pričela razpravljanja v zadevi pokrajinskih vlad. Do končnoveljavnega zaključka ni prišlo, ker so bili nekateri ministri odsotni. To vprašanje po izjavi aktivnega ministra najbrž ne bo izvalo nikakih komplikacij. Stalno je na dnevnem redu tudi vprašanje središnje zadruge in vprašanje, kako naj se uredi naš izvoz. — Ldu.

Ministrski svet. Beograd, 9. julija. Notranji minister g. Ljuba Davidović je sporočil ministrskemu predsedniku dr. Vesniću željo, da se skliče za sredo ministrski svet, ki naj se bavi z vprašanji izvoza, rekonstrukcije pokrajinskih vlad in z uradniškim vprašanjem. Ministrski predsednik dr. Vesnić je tej prošnji ugodil in sklical ministrski svet za sredo.

Prihodnja seja parlamenta. Beograd, 9. julija. Prihodnja seja narodnega predstavništva se vrši v četrtek, 15. t. m.

Občinske volitve v Zagrebu. Zagreb, 9. julija. Klub občinskih svetnikov demokratske stranke je imel včeraj v prostorih sekretarijata daljšo sejo, na kateri se je razpravljalo o bodočih nadomestnih občinskih volitvah v Zagrebu.

Volitev župana v Osijeku. Osijek, 9. julija. Včeraj popoldne se je zbralo mestno zastopstvo, da se izvršijo volitve župana. Volitev se sicer ni izvršila, ker ni bila navzočna zadostna večina, pokazalo pa se je, da bo za župana izvoljen pristaja radikalne stranke Kockar, ker je radikalna stranka v mestnem zastopu sedaj najjačija in jo bodo podpirali še nekateri pristaja drugih strank in židi. Kandidatura demokratskega kandidata Engla nima mnogo upanja na uspeh.

Iz diplomatske službe. »Politika« doznava, da postane Tihomir Popović, pomočnik ministra za zunanje posle, poslanik na Dunaju. Na njegovo mesto pride dr. Ante Trešić. Pavličić, dosednji poslanik v Madridu. — Ldu.

Slovenska vlada bojkotira Hrvatsko? Zagreb, 9. julija. »Jutranji list« poroča: Ne včeraj, ne danes ni prispel iz Trbovelj ni vagon premoaga. Če bo ta premoaga kriza trajala še par dni, bodo obrati prisiljeni ustaviti delo in odpustiti delavce. Temu postopanju je kriva slovenska vlada, oziroma njen funkcionar, ki ima organizacijo premoagovnih transportov v roki. Hrvatska vlada ni bila obveščena o kakih ustavitvi transportov, marveč ima v roki pogodbo s slovensko vlado, ki ji zagotavlja dnevno dovoz 30 vagonov. Tudi doslej slovenski obrati in industrije niso trpele pomanjkanja premoaga; marveč so prejemale polno množino. To postopanje slovenske vlade znači bojkot Hrvatske in njene industrije in pravo katastrofo za vse obrate in

delavstvo. Upamo, da bo ljubljanska vlada po zaslugi nagradila tako postopanje onega funkcionarja, ki krši na ta način naše narodno edinstvo. (Kolikor vemo, ima organizacijo premoagovnih transportov v rokah uradnik, ki je bil poslan iz Beograda).

Odklikovanje mesta Šabca. Dne 8. t. m. se je vršila v tem obsavskem mestu, ki je med vojno največ trpelo, redka slavnost. Došel je v Šabac francoski poslanik v Beogradu vicomte Fontenay da izroči mestu francoski vojni križ s palmo, s katerim ga je vlada francoske republike odklikovala za njegove žrtve in mučenštvo v evropski vojni. Poslanik je imel velik govor, v katerem je slikal zasluge in vloge, ki jo je Šabac igral v evropski vojni. Poslaniku se je za odklikovanje v navdušenem govoru zahvalil predsednik mestne občine. Po službeni izročitvi vojnega križa so se vršile velike ljudske svečanosti.

Avustg Gauvain o nesposobnosti antantne diplomacije. Na prijatelju, glavni urednik »Journal des Debats«, Avstg Gauvain, je izdal knjigo z naslovom »Diplomatice iluzije iz l. 1915«, ki vsebuje njegove članke v dobi od februarja do novembra 1915. Ti članki, ki dokazujejo nesposobnost in neinformiranost antantne diplomacije, so nas in za ves svet toliko bolj zanimivi in važni, ker jih je francoska cenzura svoječaso konfiscirala. (Knjige še nismo dobili, toda v »Journal des Debats« priobčuje Gauvain predgovor, ki ga je napisal za svojo knjigo). Doba ki jo opisuje Gauvain, je za nas največje pomena. To je doba, ko so centralne države v sporazumu z Bolgarijo pripravljale skupen napad na Srbijo, ki je doživela vsled tega strašno katastrofo v Albaniji. To je doba največjih zmot antantne diplomacije, ki je zakrivila vsled neinformiranosti veliko srbsko nesrečo, radi katere je morala trpeti tudi antanta. Antantna diplomacija v tej dobi je pokazala popolno nesposobnost in neinformiranost glede vrednosti italijanske pomoči in orientacije Bolgarije. Antanta je pričakovala od vstopa Italije v vojno čudeže. Vsi so mislili, da se bo vojna s pomočjo 1.800.000 italijanskih bojnetov obrnila naenkrat v korist zavezničkom. Toda Italija je bila popolnoma nepraviljena tako glede materijala kakor tudi in predvsem v moralnem oziru. Zaveznički so morali prevzeti dolžnost, da zalagajo iz svojih skromnih sredstev italijansko vojsko z municijo in orožjem, Italija pa je istočasno pazila, da ne pride

do sovražnosti med njo in glavnim sovražnikom — Nemčijo, s katero je med vojno sklepala pogodbe o medsebojni zaščiti nemških oziroma italijanskih interesov. Mesto da prode avstrijsko fronto, se je italijanska vojska morala držati v defenzivi, dokler ni prišel srmatni poraz pri Kobardu. Med tem pa je sklenila Italija londonski pakt, ki ji je zagasil vključ njene nesposobnosti ugoden izid vojne. Veliko zmoto so zagrešili zaveznički v vprašanju Bolgarije. Vsled upornosti nekih antantnih diplomatov se je pripravljala Srbiji strašna tragedija, ki ostane za vedno srmaten dokaz neumnosti, radi katere je moral izkervaveti skoraj ves narod. Zavezniški diplomati na odgovornih mestih so zatrjevali s trdovratnostjo, ki se more razlagati le z neumnostjo in neinformiranostjo, da se Bolgarija v nobenem slučaju ne bo pridružila centralnim državam, dasiravno so imeli na razpolago neštivilne protidokaze. Ali bi mar Turčija začela vojno, če ne bi bila prepričana, da jo Bolgarija ne bo napadla? Vsa politika Bolgarije je dokazovala vojne priprave proti zavezničkom. Pogosti vpadi bolgarskih komitakov v Srbijo so jasno govorili, po katerem potu bo šla Bolgarija. Vključ temu pa so antantni diplomati mislili, da mobilizira Bolgarija v korist zavezničkom! Gauvainova knjiga je važen dokument za proučevanje svetovne vojne. Na podlagi te knjige se bo lahko vsvarila slika o politični orientaciji naših zavezničkov.

Viljem in zrakoplovci. Iz Waaga se poroča, da je holandska vlada izdala naredbo, na podlagi katere ne sme noben tuzrakoplov leteti nad gradom Doorn, kjer prebiva bivši nemški cesar Viljem.

Iz naše kraljevine.

Požar v Narodnem predstavništvu. LDU. Beograd, 9. julija. Sredi ob 12. je pričelo goret postransko poslopje kraljevskega dvorca, sedanjega sedeža Narodnega predstavništva. Gorelo je več kakor dve uri. K sreči ni bilo vetra in so ogenj pogasili. Zgorela sta dva avtomobila.

Radi porušeni mostov. Ministrstvo za promet prošnje na Dunaj komisijo, sestavljeno iz inženirjev, ki bo v dunajskih tovarnah prevzela naročeno gradivo za porušene srbske mostove. Komisija odide na to v Prago, da tudi tam dobi gradiva za mostove. V Pragi je naročeno samo nekaj gradiva za mostove, ki niso daljši od 30 metrov.

Kronska zbirka za Koroško!

Društvo »Gospodstviški zvon«, ki je bilo ustanovljeno z namenom podpirati vsako akcijo v prid slovenskemu življu in plebiscitnem ozemlju Koroške, stopa v javnost s prošnjo za blagohotne prispevke v ta namen. Vsaj eno krono mora in more žrtvovati vsak Jugoslovan za končno rešitev najbolj zatirane dela troimenskega našega naroda.

Narodno-kulturne potrebe koroškega Slovenca so silne. Zaradi nemške šole so mnogi deli prebivalstva odujene slovanski narodni kulturi, lanske leto so nemške tolpe uničile večino ljudskih knjižnic, odrov itd. ter tako zavednim koroškim narodnjakom onemogočila izobraževalno delo, ki je naj-

boljši predpogoj za sijajen izid plebiscita.

V con B in pa v delih, ki so že definitivno priključeni nemški Avstriji, žive naši rojaki pod kruto pestjo nemških šovinistov kot duševni mrtveci, odrezani od naših kulturnih centrov, brez slovenskih častnikov in knjig, obupajoč pod vplivom nesramnih laži v nemškem časopisju. Naša sveta dolžnost, tudi tem našim najhujše trpečim bratom in sestram prihraniti na pomoč. Zlata so slovenska srca bila vedno in se pokazala požrtvovalna pri vsaki nujni potrebi — in zdaj pokažite dobrotljivost in ljubezen svojo, ko Vas kliče zvon iz Gosposvete!

V Ljubljani, dne 8. julija 1920.

Pismo iz Celovca.

Pravijo, da čas je najboljši zdravnik. Menda bo res tako. Mi Celovčani in z nami vsi prebivalci cone B prihajamo do prepričanja, da nam čas že v bližnji bodočnosti odvzame gorje, ki nas že tako dolgo preganja. Ni to šala, trpeti pomanjkanje in lakoto v taki meri, kakor jo trpimo mi. Vendar gre nam še precej bolje, kakor ostalemu prebivalstvu avstrijske republike, ker od tega, kar je namenjeno za celo Avstrijo, pošiljajo v cono P, v glavnem v Celovce, da bi zaprli zta najhujšim kričanjem. A tudi vse to nič ne pomaga, ker ljudstvo od dne do dne bolj hrepeni po združenju cone B s cono A, oziroma z Jugoslavijo. Da je temu res tako, je dokazal predvečer praznika sv. Cirila in Metoda. Okoli pol 10. ure zvečer je ozivel naenkrat Celovec. Kaj je bilo? Cona A je bila v ognju, razsvetljava, kakršne še svet ni videl. Ogenj pri ognju, a topiči so pokali, kakor svojočasno pri največji soški ofenzivi. Pa, o

groza! Cona B odgovarja. Pogledali smo nazaj, na povik, da tudi za Celovec gore Kresovi. Lej, vse hribovje za Celovcem je razsvetljeno, a tja dol, na levo, proti jezeru gori kres pri Kresu, v con B. To je bilo pa malo preveč za naše hujskače. Ljudje, ki so prihajali od Vrbskega jezera, so pripovedovali, da jezero gori. Jugoslovani zgo kresove na jezeru. Pripovedovali so, da je celi dolnji del cone B v ognju, kakor cona A.

Karakterističen je dogodek, ki se je pripetil v petek 2. julija t. l. na trgu v Celovcu. Ubogi kmet je pripeljal v mesto voz zgodnjega zelja in ker je zahteval za vsako glavo 12 kron, mu je prebivalstvo Celovca zelje vzelo, a kmeta tako pretepo, da je obležal. Ze leto dni nismo videli nobenega kmeta, da bi v mesto kaj pripeljal, a po tem slučaju menda tudi ne homo nobenega več videli, dokler ne bo rešeni teh razmer, ki sedaj vladajo tu.

Dopisi.

Nezaslišan škandal na Kodelovcu. Pišemo nam: Pod tem naslovom je priobčil »Večerni List« z dne 5. t. m. daljši dopis, v katerem mrgoli zavijanj in očitnih laži. Vprašamo resničoljubnega dopisnika in slavno orlovsko organizacijo, ki ima vso krščansko moralno v zakupu, ako se strinja z »bogaboječim orlovskim življenjem«, če pride v dotični notici s tolikim sočutjem omenjeni in kot mučenik slavljeni Ludovik H. — 19letni mladenič — še le ob 5. uri zjutraj domov in sicer po slovesu svojih orlovskih tovarišev? Ali nima sivolasi oče, ki daje svojemu sinu hrano in stanovanje, pravice, da ponočnjaka primerno ošteje in kaznuje? Ali ni prav, če starejši brat priskoči na pomoč očetu, da mladega upornika, ki se je očetu postavil po robu, ustrahuje? Ali ne sme oče zabraniti, da obesi sin njegovo zastavo v vaški zvonik na čast orlovskih prireditvi, sovražni Sokolstvu, katerega člani so oče, starejši sin in hčerka? Če se je njegov prevzetni hrbet slabo počutil pod palico, je čisto na mestu, ker se je to zgodilo še le potem, ko je starejši sin videl, da se je sivol-

semu očetu vtila kri po glavi vsled udarca 19letnega Ludovika H. Krvavitve in udarec po Ludvikovi glavi pa je videl samo dopisnik in nihče drugi. Za dopisnika je seveda oče državi nevaren komunist — mož, ki služi že nad 42 let kot svetilničar pri južni železnici v največjo zadovoljnost svojih predstojnikov. Pa tudi v zavedno sestro Sokolico, ki se sploh ni vmešavala v ta preprij, izliva hudoben dopisnik svoj strup. Nadebudni orel Ludvik H. je po prepriju utekel iz hiše in našel zavetišče pri sosedih, jako bogaboječih in krščanskih rodbini L., kjer ima vsak sin ali hči vsaj po enega nezakonskega otroka. Seveda so vsi ti zagrizeni klerikalci. Dični dopisnik naj se le še ozre po svojih vrstah, kjer bo našel še več takih nadebudnih tovarišev. Ali se dopisnik ne spominja, da je stanoval še pred kratkim v orlovskem domu v Hrušici, ki so ga v nedeljo svečano blagoslovili, Jakob Bricej, ponos in dika dobrih orlov, katerega je zadnja ljubljanska porota za njegovo preveliko ljubezen do tujega denarja nagradila s poldrugim letom težke ječe. Tu se »speglajec, grešna duša — pošten Sokole« pa pusti v miru!

Dr. Ivan Tavčar:

Groza jih je nedelavnosti.

(Odgovor »Slovenca«.)

Vročina je, in mladi gospodi in redakciji »Slovenca« se nekoliko možgani kisajo! Ni torej čuda, da so prišli do prepričanja, da mestna občina ljubljanska ves čas, kar jo imajo »liberalci« v rokah, svojih socialno-političnih dolžnosti ni vršila. Ker imajo občutek, da končno s svojimi praznimi glavicami ne bodo prodrli skozi vsako steno, pričenjajo sedaj demagogično gonjo. Čez noč prelevil se je gospod Smodej v komunisto, ki nas hoče v skledici svojih socialno-političnih utopij vtropiti. Mestna občina ljubljanska je po nazorih »Slovenčevih« gospodov, katerih med vojsko nismo nikjer videli, tičala v nedelavnosti in njena prva pregreha je, da ni med vojsko rešila stanovanjskega vprašanja, ki v Ljubljani, dokler nova država s svojo valuto ne bo popolnoma urejena in dokler ne bo tisti »mali človek«, katerega hujskajo »Slovenčevci« k nedelavnosti, prišel zopet delati, fizično ni izvršljiva. Ali bolj če je neizvršljiva kaka stvar, bolj kriči po nji politični demagog, računajoč pri tem na nerazsodno maso!

V vojnih časih ali pa v časih prehoda, pod katerim še danes ječimo, reševati velika socialna vprašanja, je nekaj nemogočega. Najbolje se je pokazalo to v Ljubljani. Sedaj zidajo: Kreditna banka, Trboveljska družba in Jadranska banka. Te tri firme pobrale so vso opeko, kar jo je bilo na Slovenskem, tako da mestna občina niti ene hišice ne more pričeti graditi, daš so se stroški te ene hišice naknadno proračunali na 3 milijone kron. In to pri hišici s 4 stanovanji! Pri takih razmerah kričati, da je Gosarjeva akcija obetala kaj uspehov, je največja hinavščina, je politična sleparija, katere bi se morala dostojna politična stranka sramovati!

Velikopotezna stanovanjska akcija je danes še vedno nemogoča. In kdor ljubljanski občini očita, da je med vojsko ni izvršila, ji dela grdo krivico. To se zdi pravtako, kakor če bi se danes nekdanji Avstro-Ogrski banki očitalo, da ni med vojno pravočasno skrbela za efektivno pokritje svojih papirnatih milijard. Sicer pa so ves čas v mestnem občinskem svetu sedeli tudi zastopniki SLS, in sicer v precej močnem številu! Čudno je le, da jih je pustilo ženljivo uredništvo »Slovenca«, ki je bilo takrat gotovo ravnotako pametno, kakor danes, brez vsake informacije, da niso vsaj od svoje strani poskušali vršiti socialno-političnih dolžnosti! Zatorej vidite, da je vse, kar sedaj počenja »Slovenec«, le prazno demagogično kričanje, ki naj bi razvnelo maso, in to v tistem času, ko ve vsak otrok, da je stanovanjsko vprašanje mogoče le za silo rešiti, nikakor pa ne definitivno. Drugačje s tem kričanjem niste dosegli, kakor da se je cena opeki in stavbnemu materialu na nečloveški način povišala. To je edin sad vašega širokopoteznega socialno-političnega kričanja!

Ljubljanska občina šteje veliko maso prebivalstva, ki pripada takozvanim srednjim stanovom. Ti stanovni so še danes molzna kravica za državo, oni plačujejo davke, oni sami stanujejo v raztrganih hišah, katere jim ničesar ne donajajo, oni so danes nekaka brezpravna masa, po kateri pada vse in katero si je izbral za svojo žrtev tudi tisti črni teror, ki ima danes glavni svoj sedež v mladih glavah »Slovenčevih« redakterjev. Ti redakterji so se postavili na stališče, da je ta masa brezpravna, ustvarili so s pomočjo dr. Gosarja posebne »millionarje«, ki so največkrat podobni strahu, ki je v sredi votel, ob

krajih ga pa ni nič ni. To plačujejo, v slabih razmerah živijo maso ljubljanskega prebivalstva hočete, ker se bojite, da bi pri občinskih volitvah proti vašemu komunizmu ne glasovala, razpršili, prej nego bi se mogla organizirati. Zatorej kričite proti ljubljanskemu županu, ki to brezpravno maso brani in ki jo bo branil, in najsi leze po vseh štirih!

Stanovanjsko vprašanje se ne more reševati enostransko. Tudi ljubljansko poverjenstvo z dr. Gosarjem na čelu nima tukaj oblasti, ki bi bila neodvisna od vsake druge oblasti. Mi hočemo, da se reši stanovanjsko vprašanje po celi državni enakomerno pravično in po enem in istem principu. Ljubljansko enostransko dr. Gosarjevo kopito pa hvaležno in spoštljivo odklanjamo. Nikdar ne bomo za to, da naj bi stanovanjsko vprašanje na beraško palico spravilo »millionarja« Karla Seljaka, molče pa šlo mimo millionarja Karla Pollaka! Vsi morajo biti enako prizadeti, tako »Narodna tiskarna«, kakor »Jugoslovanska tiskarna«! Dosedaj so se delale izjeme in še do danes ni nihče pojasnil, kako se opravičuje, da se je tistih 47 Gosarjevih »millionarjev« vzelo samo iz tiste stranke, od katere se ni pričakovalo, da bo pri bodočih volitvah glasovala z SLS. To je slučaj, ki že ni več slučaj!

Historična laž je, če se trdi, da je Kreditna banka hotela svoj svet kupovati s kako naglico. Kakor drugi, kupila je ona svet nekdanjega vojaškega preskrbovališča za ceno, ki jo je določil mestni občinski svet. Plačala pa je za ta svet ceno, kakor se v taki visokosti dotdaj še nikdar ni plačevala. Vojško preskrbovališče je bilo kupljeno v namenu, da se parcelira in prej ko prej zazida, in to že dolgo pred vojno. Iz gole politične nagajivosti je preprečil prejšnji deželni odbor in pa pokoj. Stefe, da so se delale iz trte izvitosti. Tako se je pripetilo, da se ni moglo v mirnem času graditi poslopja, ki bi danes za stanovanjsko vprašanje bilo velikega pomena. »Slovenec« opravičuje sedaj nagajivost Stefeta, katerega duh se je zopet oživel v njegovi redakciji. Čestitamo!

Iz tega pa tudi izhaja, koliko je vredno vpitje, da je občina svoj svet razmetala. Kje so bili takrat občinski svetniki SLS? In ali nasprotno ni resnica, da se je največ novih hiš, ki nas danes za silo rešujejo, zidalo na prostorih, katere je dala občina na razpolago? Pa kaj, kričanje ne bo utihnilo, saj tudi osliček, kadar začne peti svoj visoki a, do vrage ne utihne!

Kliče se masa na ulico! Ljubljanski župan pred tako demagogijo ne bo zlezal v kot, dokler bo mogel s prstom gibati! Če hočete imeti revolte na ulici, če hočete organizirati svojo maso, vse pod pretvezo krščanske ljubezni, trčili boste ob drugo maso, ki bo tem uspešnejše lahko nastopila, ker brani svoje resnične pravice in ker nikdo od nje ne more zahtevati, da bi živa zlezla pod zemljo!

Ena tolažba pa nam ostane: da »Slovenčevci« še nikogar niso zlekli na svojo vrbo, dokler ga niso v rokah imeli. Zatorej se pred to vrbo, ki je znotraj trohena, ker ne poganja iz zemlje resničnega, z ljubeznijo vse obsegajočega čistega katoličanstva, prav nič ne tresemo. Najmanj pa se tresemo pred tisto javno vestjo, o kateri si gospodje pri »Slovenca« domišljajo, da živi v njihovih pljučah. Kričite torej v božjem imenu naprej!

— * —

Dneone vesti.

V Ljubljani, 10. julija 1920.

— Regentovo zdravje. LDU. Beograd, 9. julija. Regent Aleksander je bil obolen na lahki influenci, a je že popolnoma okrevale, vendar pa še ne sprejema avdience.

— Gospodu Stolanu Protiču. Od gospi Brejca proti škofu Jegliču favorizirani gosp. Napotnik je za Jugoslavijo, ker in kar jo je priznal naprej. In vendar je hotel tega občudovalca Habsburžanov gosp. Brejc odklopiti ob regentovem obisku Izredno in ga pozvati na dnev v Ljubljano, da zasenči za jugoslovensko stvar zaslužnega škofa Jegliča. — V parlamentu so se prerekali ne ravno resno za kancelarparagraf. In vstal je zbor slovenskih katoliških dušebrižnikov ter odpovedal pokorščino kralju in državi, če pride do kancelarparagrafa. To so res pošteni državljani. Spominjajo na one plemiče, ki

Leskovarju in okrajnem glavarju dr. Lajniču deputacija, v kateri so bili železniški in poštni nameščenci: Škerjanc, Pust, Dekleva, Buždon in Černe, ter protestirala proti temu, da bi takšen avstrofil, kakor je škof Napotnik, ki se je še ob prevratu kazal kot odločen sovražnik naše narodne dinastije, v Mariboru v imenu mariborskih in štajerskih Slovencev, pozdravil prestolonaslednika regenta Aleksandra. Okrajni glavar dr. Lajnič je nasproti temu protestu odločno naglašal, da ima edino škof kot edina — »ekscelencija« v Mariboru, pravico pozdraviti regenta, pri tem pa je priznal, da škof dr. Napotnik ni nikdar čutil Slovence. Nato je deputacija pripomnila: »Ako proti našemu pričakovanju pride res do škofovega pozdrava, ga izžvižgamo, da ga bo strah.« Okrajni glavar dr. Lajnič: »Ali regent bo ta protest lahko obrnil nase.« Deputacija: »Mi napravimo Napotniku »godbo« šele po govoru.« ... S tem je bil razgovor končan in v akcijo je stopil telefon med Mariborom in Ljubljano in med Ljubljano in Beogradom. Končni efekt je bil, kakor znano, ta, da je bil pozdrav škofa dr. Napotnika izbrisan s programa.

— Komando Dravske divizijske oblasti je prevzel novo imenovani poveljnik general Dokič. Pozdravljen v naši sredini! Nadejamo se, da bo i on vzhlebil Ljubljano, naše kraje ter slovensko maso ljudstvo, kakor njegov prednik general Smiljanič.

— Prilodnja številka našega lista izide radi Petrovega dne šele v terek ob navadni uri.

— Za docenta interne medicine na češkem vseučilišču v Pragi je imenovan dr. Ivan Matko, primarij v Mariboru.

— Udeležba rez. oficirjev, ki se nahajajo v civilu pri cerkvenih in vojaških slavnostih na Petrov dan. Vsi rezervni oficirji, ki niso v vojaški službi in ki se nahajajo v Ljubljani, naj se blagovolijo v uniformi udeležiti cerkvenih slavnosti v stolni cerkvi, evangeljski cerkvi in mestnem domu (pravoslavna služba božja), katere se vrši dne 12. t. m. ob 10. v proslavo rojstnega dne Nj. Veličanstva kralja Petra I. Po službi božji naj se rez. oficirji pri paraden maršu postavijo na Vodnikovem trgu na levo od Komandanta Dravske divizijske oblasti, ter naj se javijo ob 12. v poslopju Dravske divizijske oblasti pri čestitanju.

— Razglednice o sprejemu prestolonaslednika regenta Aleksandra v Ljubljani se naračajo pri »Društvu jugoslov. novinarjev v Ljubljani«. Serija (8 razglednic) stane 16 kron. Trgovcem pri večjem naročilu znaten popust. Razglednice se prodajajo tudi po vseh večjih trgovinah v Ljubljani.

— Knez Auersperg in komunisti. Pravni zastopnik kneza Karla Auersperga je nam poslal to-le pismo: Z ozirom na poziv knezu Auerspergu, objavljen v Vašem cen. listu 12. in 25. junija 1920, s katerim se ga poziva, naj se izjavi o resničnosti govoric, da je za nameravani komunistični puč v Kočevju dal na razpolago več milijonov kron, usojam si Vas kot njegov zastopnik obvestiti, da se po njegovem nalogu istodobno vložijo obtožba zaradi razžaljenja časti proti enemu izmed razžaljevalcev te govoric pri okrajnem sodišču v Ljubljani. Stvar se bo torej pred sodiščem pojasnila in dokazalo, da je govorica brez vsake podlage. Blagovolite to priobčiti kot odgovor na Vaše javno vprašanje.

— Koliko občin šteje glasovalna cona A na Korodkem? Glasovalna cona A obsega 49 občin, od teh jih je 25 na južnem, 24 pa na severnem bregu Drave. Prebivalcev šteje 73.615, od teh jih prebiva na južnem bregu Drave 38.980, na severnem bregu Drave pa 34.635.

— V Limbuži pri Mariboru so aretirali Frana Autingerja, čevljarja iz Vrhovega dola, ker je javno pripovedoval, da se namerava izvršiti atentat na prestolonaslednika regenta Aleksandra ob priliki njegovega prihoda v Maribor. Autingerja je zasedovalo orožništvo že 14 dni radi poverjenosti in tatvine pri Sv. Lovrenca na Pohorju. Moža je izdal 10-letni Ivo Murko. Autinger taji, da bi bil kdaj o atentatu kaj govoril, še manj pa da bi bil dečku pokazal, da namerava na regenta streljati s puško. Autingerja so izročili okrožnemu sodišču v Mariboru.

— Evangeljska cerkevna občina. Župnik dr. Schneider odputuje v nedeljo 11. t. m. v službenih poslih. V ponedeljek dne 12. t. m. bo pod njegovim vodstvom slavnostna služba božja povodom rojstnega dne Njegovga Veličanstva kralja Petra.

— Služba božja v slovenskem jeziku se vrši v nedeljo ob osmih zjutraj v evangeljski cerkvi na Gospodsvetski cesti.

— Neznosne razmere v orožništvu. Prejeli smo: Neznosne razme-

re so nastopile v orožništvu. Orožništvo je postalo skrajno nezadovoljno. Najslabši plačani stan v državi je danes orožniški stan. Za orožništvo se ne briga nihče. Ni čuda torej, da se pojavlja po vseh orožniških postajah indisciplin, apatija ter desorganizacija. S 1. junijem 1920 so se povišale vsem državnim nastavljenim in vpokojencem draginjske doklade, samo orožništvu ne. Kako si najne draginjske doklade imajo n. pr. orožniški častniki in kako beraške doklade ima orožniško moštvo! Javnost bi se čudila tej razliki, ko bi hotel navesti to s številkami, ter bi vprašala, če je to sploh mogoče. Moštvo, ki zasluži krvavo mesečno po kake 2 do 4 dnevnice po 4 dinarje v zunanji službi, se črta veliko teh dnevnice brez vsake zakonite podlage. In proti tej samovoljnosti ni nikake pritožbe. Starejše, oženjeno moštvo preklinja uro, ko je vstopilo v orožništvo, namesto da bi si posiskalo boljše eksistence. Otroci prosijo kruha, a uboga, nesrečna mati ga jim dati ne more ter si puli lase v obupu. Pogledite te nesrečne družine in videli boste žive mrličke. Vse prošnje za povišanje pristojbin so glas vpijočega v puščavi. Jesen se bliža, treba bo nabaviti kuriva za zimo in obleke za družino, pa s kom, ko vse mesečne pristojbine zadostujejo komaj za prehrano za polovico mesece. Tira se nas z elementarno silo v obup in pogin. Kake posledice morajo nastopiti za javno varnost, si lahko vsak lajik predstavlja. Pri praznem želodcu se neha disciplina, morala in dolžnost. Gospodje narodni poslanci! Na Vas apeliramo v zadnji uri: Pomagajte, dokler je še čas! Pojdite po postajah in prepričali se boste, da presenečenja niso izključena. Načrt za regulacijo plač državnih uradnikov, poduradnikov in slug je izdelan, ravno tako načrta za reguliranje plač častnikov in podčastnikov. Kje pa se kaj govori o regulaciji plač orožnikov? Nikjer! Pozabljeni so! Zadovoljni morajo biti, da smejo pobirati drobtinice, ki padajo z državne mize. Zadovoljni morajo biti, da uživajo srečo, da smejo in morajo vsak čas zastaviti svoje življenje za varnost osebe in imetja sohranljiva. Izvzeti niso niti oni podporučniki, ki so bili svoj čas od Narodne vlade v ta čin povišani. Ti v službi za domovino in javno varnost osiveli možje nosijo vso težo odgovornosti orožniškega častnika, a sprejeti kot take se jih noče s motivacijo, da niso bili avstro-ogrski častniki! Za njih sprejem se zahteva tako ogromna vsota, da te nikdar plačati ne morejo. Vsa mesečna plača od Narodne vlade imenovanega podporučnika s 30 službenimi leti, cela njegova draginjska doklada z dodatkom na šest družinskih članov ne dosežejo niti visokosti dnevnice samskega podporučnika, ki je prišel ravnokar iz kadetnice. To govori več kot vse drugo. Pristojna mesta prosimo še enkrat, pomagajte, dokler je še čas in da ne bo prepozno.

— Razstava v Kočevju. Tukajšnja nemška gimnazija se od prevrata sem pretvarja sukcesivno v slovensko realno gimnazijo. Jeseni se otvori drugi razred, prvi pa se zaključuje te dni. Da se vidi vsaj delni duh, ki preveva zavod, ter napredek in talent učencev, je otvorilo ravnotežje zavoda razstavo risalnih in slikarskih del učencev pod vodstvom risalnega učitelja akademičnega slikarja g. Jožeta Pungartnika. Cela razstava je jako oskudna prirejena v risalnici, kjer je razstavljenih okrog 300 risb in slik, narejenih po prostem preudarku učencev nalašč za razstavo. Tekom dveh dni je obiskalo razstavo nad 1200 obiskovalcev obeh narodnosti, ki se ne morejo načuditi nekaterim naravnost umetniško dovršenim izdelkom. Izmed učencev omenimo le gđ. Konči Ahazhizhevo (Regent Aleksander), nadalje očividna talenta Gregoriča za ornamentiko in Srečko Kajfeža za pokrajinstvo. Nemalo učiteljevega truda se zrcali v tem tako kratkem času doseženem uspehu! Risalni učitelj, akad. slikar g. Jože Pungartnik, je razstavil par jako dovršenih portretov, od katerih omenim le »Gospoda dekana« in pa jako srčkani portret dveh zlatolasih dečkov (»Ivo in Tiho«), ki stopata iz porajajočega granatno krvavordečega vesela jutranje zarje sveža in radostna kot živa pred prijetno iznenadenega opazovalca. Ta slika tvori sigurno višek cele razstave ter spada pred drugačen forum, kot pa je kočevski. Vsak prijatelj mladine in napredka zapušča razstavo z zadovoljstvom; na eni strani, ker vidi, da je mladina, zaupana temu mlademu slovenskemu zavodu, v zanesljivih rokah, na drugi na, ker vidi, da je vodstvo zavoda tako z ozirom na ugled kot na težke njegove naloge in cilje na svojem mestu.

— Ljubljanski trg. Pred nekaj dnevi je pripeljal neki trgovec iz Sušice 2 vagona sadja, katerega je

prodajal na tukajšnjem trgu z dovoljenjem mestnega magistrata. Cene sadju in zelenjavi so bile nižje kakor na ljubljanskem trgu. Nekdo je pa med ljudstvom razširil vest, da mu je magistrat diktiral višje cene, kakor jih je sam zahteval. Te govore so povsem neresnične in služijo kot agitacijsko sredstvo gotovim ljudem. Mestni magistrat mu je dovolil samo cene, ki so bile znatno nižje kakor tržne, kjer je pa zahteval višje, se mu je določilo tukajšnje tržne ali pa še nižje. Vse druge govore so neosnovane in neresnične.

— Christofov učni zavod v Ljubljani priredi povodom sklepa šolskega leta prihodnji petek, dne 16. t. m., ob 8. uri zjutraj javno tekmo v stenografiji Tekma je pristopna vsakomur in se bo vršila v šolskih prostorih na Domobranski cesti 7. — K tej tekmi se vliudno vabijo stariši gojencev in vsi, ki se zanimajo za stenografijo, da se osebno prepričajo, kako skuša ta učni zavod netiti v mladih srcih svojih slušateljev veselje in ljubezen do stenografije.

— Od danes 10. t. m. vsak dan koncert salonskega orkestra v kavarni v Narodnem domu. Začetek ob pol 21. uri. Vstop prost.

— Vrtni koncert vsako nedeljo pri Travnju na Glincah. Začetek ob 4 uri popoldne. Vstopnina 2 K. Otroci prosti.

— Christofov učni zavod vpisuje julija, avgusta in septembra vsak dan dopoldne in popoldne na Domobranski cesti 7.

Kultura.

— XVII. umetniška razstava v Japonskem paviljonu se zaključuje v nedeljo dne 11. t. m. ob 7. popoldne.

— Vprašanje ljubljanskega gledališča. Beogradska »Epoha« javlja: Na predlog uprave Narodnega pozorišča v Beogradu se v umetniškem odeljenju ministrstva za prosveto deluje na tem, da bi ljubljansko gledališče popolnoma prešlo v državne roke in da bi se na podlagi tega odkupil od konzorcija ves inventar.

— Odlikovani igralci. Povodom kongresa gledaliških igralcev v Zagrebu so bili odlikovani z redom belega orla V. razreda Sava Todorović, Brana Cvetković in Raja Pavlović, z redom Sv. Save V. vrste Tonka Savić, Ernest Grund, Milivoj Barbarić, Rado Pregarc, Apolonija Juvan, Dimitrij Spasić, Mihal Milovanović, Rista Spidrišević, Petra Jovanović in Svetozar Filipović.

— Dokumenti o jadranskem vprašanju. (Angleška bela knjiga). Zbirka polit. gospod. in socij. spisov VI. zvezek. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1920. — Cena K 18, po pošti pripor. K 1.80 več. Jeseni l. 1919. in pričetkom l. 1920. je z gledalo, da nas bo antanta prisilila, da sprejmemo takšno rešitev jadranskega vprašanja, kakor si jo želi Italija. Diplomatska akcija je naenkrat zopet oživila in razne vlade so izmenjavale med seboj spomence in predloge. Angliji se je pričelo muditi zaradi obsega iztočnega političnega položaja, zato je prožila debato o jadranskem vprašanju, ki naj bi bila zadnja. Sledili so predlogi Italije in nasveti Anglije in Francije ter odgovori naše vlade. Vmes pa so posegali Wilsonovi izreki. Ta diplomatska korespondenca je zaključila pogajanja, ki jih navajajo različne stranke v pravdi za naše morje. Pozneje bi se bila imela vršiti direktna pogajanja, ki se pa vsled modre Trumbičeve taktike niso vršila. To diplomatsko korespondenco je v točen prevodu izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani kot 6. zvezek »Zbirke političnih, gospodarskih in socijalnih spisov«. Angleški del teh dokumentov je poslovenil dr. Leonid Pitamenc, francoski del pa dr. Vlad. Knaflič, novinar. Knjiga obsega 4 tiskovne pole, ter se naračajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. — Sodna ul. 6.

— Anton Melik. Zgodovina Srbov. Hrvatov in Slovencev. II. del, 2. snopič. (»Pota in cilji«, 3. zv.) V Ljubljani 1920. Izdala in založila Tiskovna zadruga. Cena 21 K. Po pošti 1 K 8 vin. več. — Ravnokar je izšel zadnji zvezek Melikove zgodovine, ki popisuje politični razvoj Jugoslovancev v 19. stoletju. Obsega tedaj predvsem narodni preporod avstrijskih Jugoslovancev ter njihove ustavne borbe v Avstriji. Potem razvoj Srbije od leta 1842 dalje, zgodovino Črnogorje v 19. stoletju in končno osvobodilne vojne 1912 — 1918. Tako imamo sedaj popolno zgodovino Jugoslovancev, ki popisuje vse dogodke do ustanovitve naše države, to je do 1. decembra 1918. Knjigi je tudi pridejan seznam najvažnejše literature za jugoslovansko zgodovino. Knjiga se naračajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Sodna ulica 6.

— 2. venec narodnih pesmi za moški zbor priredil A. Sachs se dobi pri pevskem društvu »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Partitura stane 8 K., denar je poslati vnaprej. — Venec bo dobrodšel zborom, ki radi prepevajo narodne pesmi, zato ga pridno naročajte! (k)

Sokolstvo.

— Sokol I. priredi v nedeljo popoldne ob 2. uri pešizlet z moškimi in ženskimi naraščajem preko Tomačevega na

Ježico, kjer bo kratak odmor. Izvajale se bodo proste vaje. Prijatelji mladine, ne pozabite na dolžnost do svojih malčkov.

— **Sokol v št. Vidu nad Ljubljano.** Odeček za zgradbo Sokolskega doma, priredil v nedeljo 18. julija v št. Vidu ljudsko prireditelstvo s sodelovanjem domačih godeb in pevskih društev »Zarjet« v Taonu. — Dne 5. septembra se vrši tu delni župni zlet sokolske župe Ljubljana I.

— **Koroško okrožje mariborske sokolske župe** priredi dne 18. julija t. l. ob 2. popoldne na vrtu Ciril-Metodove šole na Muti izlet z javno telovadbo. Prihliki, pokazati uspeh svojega delovanja tekom prvega leta svojega obstoja bodo imela naša mlada društva: Muta - Vuzenica, Maribor - Vuhred, Gustanj in Pliberk. Vabimo vsa sosedna društva, da ne priredijo ta dan nobenih veselice in prireditelj k nam in nam pomagajo vzbujati narodno zavestnost in sokol. idejo, tukaj tik ob državni meji. Za vsestransko zabavo je poskrbljeno. Posebno za goste iz Maribora je ugodno, ker je vpeljan nov izletniški vlak ob nedeljah in praznikih. — 18. julija vsi na Muto! — Zdravo!

— **Kaj tako očarljivega še nisem videl.** Dvakrat sem se peljal okoli sveta, ali nikjer nisem imel prilike, videti kaj tako divnega. Tako zdravi, krepki ljudje, tako disciplinirani, tako organizirani, morajo izvršiti velike reči, ako le hočejo. Tako je rekel vodja londonske deputacije v Pragi o vsesokolskem zletu. Tak vtisk je vzel s seboj v Anglijo. General Pellé je vzkliknil: »C'est une belle race!« (To je krasna plemel). Pravi vojak! Bravo, bravo! Potem je v pogovoru z zastopniki vlade rekel: »Takega defileja še nisem videl nikjer in tudi nikjer nisem imel prilike, gledati kaj tako velikega in lepega!« Na zletišču je izročil načelniku O. O. S. dr. Vaničku voditelja angleške deputacije lorvorjev venec, povdarjajoč »da je Sokolstvo organizacija, katere duh se manifestuje s silo, krasoto, disciplino in poštvenostjo; vse to smo videli v teh nepozabnih dneh našega narodnega praznika in slava in dobri glas teh lastnosti sta znana po celim svetu. Imenoma britskega naroda čestitam vam k uspehu vašega dela za narod, katerega važnost bo še očitnejša v dneh, ki pridejo!« — V sokolskem sprevodu sta koralala tudi minister Stanek in Šrobar.

Turistika in sport.

— **Start nedeljske cestne dirke** kluba kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani na progi Ljubljana-Trzin-Ljubljana v nedeljo popoldne ob 7. na Celovski cesti pri 2 km, cilj istotam med pol 11. in 11. popoldne.

— **Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija«** v Ljubljani opozarja na cestno dirko Ljubljana - Celje - Ljubljana, ki jo priredi v nedeljo dne 18. julija (dostopna vsem klubom Sportne zveze Ljubljana. Prijave do 15. t. m.) ter propagandno cestno dirko za prvenstvo Koroške v nedeljo dne 1. avgusta na progi Ljubljana - Velikovec 120 km (dostopna vsem klubom Koturskega saveza. Prijave do 25. t. m. na klub, ob eno s prijavnino 10 K). Istočasno s cestno dirko se vrši tudi izlet kolesarjev na Koroško. Podrobnosti še pravilno poročamo v časopisih »Sport«.

— **Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija«** v Ljubljani priredi v nedeljo dne 11. t. m. cestno dirko Ljubljana - Trzin - Ljubljana. Prireditelj se razdeli v tri skupine vozačev in sicer: Skupina seniorjev (čez 35 let) poljubna kolesa; skupina težkih koles; skupina dirkalnih koles. Start 11. t. m. ob 7. uri za seniore; ob 8. uri za teška kolesa in ob 9. uri za dirkalna kolesa. Prijave za vse skupine sprejema pismeno ali ustmeno tvrdka Svetla, Mestni trg 25. V pripravi so cestne dirke 18. t. m. Ljubljana-Celje-Ljubljana (dostopna vsem klubom sportne zveze Ljubljana). 1. avgusta Ljubljana-Velikovec (120 km), dostopna vsem klubom Koturskega saveza.

Društvo „Pravnik“.

Dne 5. t. m. popoldne se je vršila v sodni palači glavna skupščina, ki je bila lepo obiskana. Namen te skupščine je bil, da se ugotovi stanje društva, ki je vsled vojnih vpoklicev in drugih razmer veliko trpelo, in da se pripravi podlaga za novo delovanje. V tej smeri so se gibal pozdravni nagovor predsednika dra. Majarona in poročilo tajnika J. Škarja, za Maribor: drž. pravnik dr. Grasselli, za Celje: odvetnik dr. Juro Hrašovec in za Novo mesto: sodni svetnik Kuder. — Odbornikom, ki so vsled te izvolitve izstopili in sicer dvor. svetniku dru. Babniku, predsedniku dež. sodišča dru. Pačetu in odvetniku dru. Švigliu se je za njihovo tridesetletno, osiromašeno in

in 10letno odborniško delovanje izrekla toplja zahvala. — Pri slučajnostih je predlagal in utemeljeval podpredsednik dež. sodišča Regally resolucijo zastran novih pristojbin, ki se je tudi sprejela (že objavljena v »Slov. Narod«). Nadalje je bil na vprašanje državnega pravdnika dra. Grassellija razgovor o izdaji obč. drž. zakonika v slo-

venskem jeziku. Ko je redaktor prevoda Regally razložil, da je rokopis že pripravljen in da treba le še založnika, pripoznala se je nujnost te izdaje in izrazila soglasno želja, naj društveni odbor skuša v zvezi s tiskovnim nepriklanam spraviti to delo čim prej na dan. Potem je predsednik zaključil dveurno zborovanje.

Najnovejša poročila.

RAZMERE V SKADRU.

LDU Beograd, 9. julija. Iz Skadra javljajo: Včeraj se je pred vojnim sodiščem v Tirani moral zagovarjati don Mac Nikaj, urednik skaderskega lista »Besa«, zaradi članka, v katerem je dokazoval, da so skaderske oblasti pretežno katoliškega mišljenja in je kritiziral muslimansko upravo, kateri je odrekal pravico pobiranja davkov. Vsled tega vlada med katoličani in med muslimani veliko razburjenje. Italijanski agitatorji razširjajo vesti, da nekdo namerava v džamiji klati svinje. Zaradi tega je bila mošaja nekaj dni zastražena. Boje se spopada med katoličani in mohamedanci.

KONFERENCA V SPAA.

LDU Spaa, 9. julija. (DKU — Wolff) V izjavi, ki so jo zavezniki pri včerajšnjih posvetovanjih dali nemškemu delegatom, pravijo: S pogojem, da Nemčija takoj začne razoroževati brambo prebivalstva in varnostno policijo, da takoj ukrene potrebno, da se takoj izroči vse orožje, ki se nahaja v posesti civilnega prebivalstva, da takoj vse potrebno ukrene, da se odpravi občna brambna dolžnost, dalje da izroči zaveznikom v svrhu, da se uniči vse orožje in vojni material, kolikor presega v pogodbi določeno množino, in zagotovi porabo še neizvršenih določb mirovne pogodbe glede pomorske sile in zračnega plovstva, izjavljajo zavezniki, da se strinjajo s tem, da se rok za zmanjšanje čet državne brambe podaljša tako, da se vojska zmanjša do 1. oktobra 1920 na 150 tisoč mož, do 1. januarja 1921 pa 100.000 mož, in sicer natančno v taki sestavi in organizaciji, kakor je predvidena v mirovni pogodbi in da dalje pooblašajo nemško vlado, da sme v nevtralnem pasu do 1. oktobra imeti čete v tolikem številu, kakor ga bo naznanil mednarodni vojaški nadzorstveni odesk, da bodo čete sodelovale pri zbiranju orožja. Ako bi v kateremkoli času pred 1. januarjem 1921 zavezniki nadzorovalni odseki v Nemčiji ugotovili, da Nemčija teh določb ne izvršuje lojalno, bodo zavezniki zasedli nove dele Nemčije bodisi ruhrsko okrožje ali kak drug del in jih bodo zapustili šele tedaj, ko bo Nemčija te določbe popolnoma izpolnila.

LDU Spa, 9. julija. (DKU. Havas). Nemci so ob 11.15 podpisali dogovor glede razorožitve. Vložili so ugovor, da jih nobena določba vsaillske pogodbe ne veže, da bi morali dovoliti nove teritorialne zasedbe, razen ako bi se pregrešili glede obnov.

AVSTRIJSKI PARLAMENT.

LDU Dunaj, 9. aprila. (DKU). Narodna skupščina je na današnji seji v drugem in tretjem branju sprejela zakon glede izvršitve določbe saint - germainske mirovne pogodbe, po katerih se priznajo razsodbe mešanega razzodišča in glede izvršljivosti razzsodb sodišč zaveznikih

Izpred sodišča.

— **Krivoprišežnik.** Preteklo sredo je razpravljalo ljubljansko deželno sodišče do pozne večerne ure o kazenski stvari, ki je odkrila temno sliko, kako daleč more človeka zavesti strast. Razprava je bila dolga in mestoma naravnost dramatična. Na zatožni klopi je sedel obtoženec Josip Štrukelj, doma pri Sv. Vidu nad Cerknico. Zagovarjal ga je odvetnik dr. Pegan. Senatu je predsedoval sodni nadsvetnik Vedernjak. Državno pravdnštvo je zastopal dr. Ogoreutz, zasebno udeleženko Terezijo Ponikvar pa odvetnik dr. Kokalj. Predzgodovina tega kazenskega slučaja je kratko ta. Terezija Ponikvar, posestnica pri Sv. Vidu nad Cerknico, je poštna žena in mati. Vzlic temu so pa dobile naenkrat nekatere osebe v okolič Sv. Vida o njej grda brezimna pisma. V teh pismih se je imenovalo določilo, da ima trikrat, celo desetkrat več dolga kot imovine, da po noči in skrivaj razprodaja svoje stvari itd. Ko je dobila Terezija Ponikvar na vpogled ta brezimna pisma, spoznala je v pisavi roko svojega domačega župnika Frana Pavlina pri Sv. Vidu, s katerim si je bila poprej njena hiša v najboljšem razmerju. To razmerje se je v zadnjih časih silno ohladilo in celo tako daleč poslabšalo, da se je pojavilo proti njeni hiši sovraštvo iz župnišča. Terezija Ponikvar je vložila potem zasebno obtožbo proti župniku Franu Pavlinu pri Sv. Vidu. V svoji obtožbi je stavila pod dokaz, da ni brezimnih pism nihče drugi pisal kakor ravno imenovan župnik. Navajala je, da je pisava njegova in da ni nihče drugi od inteligentov pri Sv. Vidu sposoben takega dejanja, ker živi z vsemi v najboljših od-

ali pridruženih držav v vseh pravnih stvareh, ki so po saint - germainski mirovni pogodbi v to pristojna, ter zakon o izvrševanju nekaterih določb saint - germainske mirovne pogodbe, ki ureja obrtno pravno varstvo. Prihodnja seja bo v torek.

POGOJNI SPREJEM ODSKODNINE.

LDU Beograd, 9. julija. Ministrski predsednik dr. Vesnić je obvestil ministrski svet o rezultatih zaveznikih konferenc v Bruslju in Spaji. Ministrski svet je sklenil, da se sprejme zavezniki sklep o 5% odškodnini, ako se nam zajamči prvenstvo v izplačilu in ako se nam dovolijo olajšave v vprašanju raznih dolgov in ako se povoljno reši za nas vprašanje ladij na jadranskem morju.

PRED NOVO KRIZO.

LDU Beograd, 9. julija. »Politika« piše pod naslovom »Pred krizo«: Ako se do konca tega tedna ne rešijo sporna vprašanja, pride zopet do krize. Zgleda pa, da bo prišlo do sporazuma, ako obe stranki popustita.

LDU Beograd, 9. julija. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je prišla razprava o spornih vprašanjih. Kakor pišejo skoraj vsi beogradske listi, je od rešitve teh spornih vprašanj odvisno, ali ostane še nadalje koncentracijski kabinet dr. Vesniča ali pa pride zopet do krize. Ko dospeta ministra dr. Korosec in Joco Jovanović, ki sta na službenem potovanju v južni Srbiji, se bodo rešila vsa sporna vprašanja.

IZPLAČILO 20% PRIZNANIC.

LDU Beograd, 9. julija. Po sklepu ministrskega sveta se izpremene vse priznanice onih 20%, ki so bile izdane o priliki zigosanja bivših avstro-ogrskih bankovcev, ki znašajo več kot 1000 kron, v državne obveznice z 1% obresti. Vsote pod 1000 K se izplačajo takoj.

RADI STANOVANJSKEGA VPRAŠANJA.

LDU Beograd, 9. julija. Ministrstvo za socijalno politiko vodi pregovore s pokrajinsko vlado v Ljubljani o kompetenci reševanja spornih vprašanj glede stanovanj in najemnikov. Po naredbi pokrajinske vlade v Ljubljani morajo vsi oni, ki imajo en milijon premoženja ali še več, zapustiti stanovanja, ki so jih najeli, in si zidati hiše. Ako tega ne store, morajo zapustiti mesto. Ministrstvo je podvelo ta korak, ker prihajajo v Beograd dan za dnem pritožbe radi tega vprašanja.

PREDSEDNIK FRANOSKE REPUBLIKE OSTOPI.

LDU Frankfurt ob Meni, 8. julija. (DKU). »Frankfurter Ztg.« javlja iz Zeneve: Predsednik francoske republike Deschanel ne more vršiti več svojih reprezentacijskih dolžnosti, ker se je bil, kakor znano, ponesrečil. Želi odstopiti še pred obletnico republike. Volitve naslednika se bodo vršile konec julija ali pričetkom avgusta. Za predsednika bo baje kandidiral Millerand. Imel bo resnega tekmeča v Poincareju.

ČASNIKARSKA UNIVERZA.

LDU Praga, 9. julija. (ČTU.) Praska časnikarska visoka šola se odprla 1. oktobra na filozofski in juridični fakulteti. Predavanja so obvezna in brezplačna. Položiti je treba končno izkušnjo.

nošajih itd. Razprava na to zasebno obtožbo se je vršila dne 2. januarja 1920 pred okrajnim sodiščem v Cerknici. Pred to razpravo je toženi župnik še napravil na sodišče vlogo, v kateri je trdil, da je pisca brezimnih pism iskati ravno v poprej navedenih inteligentih. K razpravi je župnik Pavlin došel z obtoženim Josipom Štrukljem in njegovim bratom Alojzijem, da se zaslisi ta kot prič. To se je tudi zgodilo. Josip Štrukelj je kot prič izpovedal pod prisego, da župnik Pavlin z zavednimi brezimnimi pismi nima nič opraviti. Pristavil je, da jih je on, ko je bil kot invalid na superarbitraciji, narekoval v neki ljubljanski gostilni neki neznanji osebi in ju potem oddal na pošto. Cerkniško sodišče je potem razpravo preložilo, da predloži brezimna pisma v preiskavo in preizkušnjo izvedencem, ki naj primerjajo pisavo s pisavo župnika Pavlina. To so izvedenci tudi storili in ugotovili, da je brezimna pisma nedvomno pisal župnik Fran Pavlin. Med tem se je začelo zanimati za zapriseženo izpoved Josipa Štruklja državno pravdnštvo. Temu zanimanju je sledila obtožba zavolje krive prisega. Prva razprava dne 2. junija 1920 nato obtožbo se je morala preložiti, ker niso prišle vse vabljenе priče. Pri drugi razpravi dne 7. julija 1920 je obtoženi Josip Štrukelj na jako premeten način vstajal pri tem, da je njegova izpoved pravilna in resnična. V dokaz raznih okolištin prignal je v Ljubljano svojega brata, mater, vsakojnjo in še nekaj drugih prič. Zagovarjal se je skrajno premeteno. Na vsa vprašanja je imel pri rokah takoj primeren odgovor, le z državnim pravdnikom se ni hotel nič meniti. Posebno mu je odklonjal vsak razločen odgovor na njegova

sitna vprašanja. Toda vzlic vsej svoji premetenosti Štrukelj ni mogel pripraviti ljubljanskih sodnikov do krivične sodbe. Bil je namreč obojen radi krive prisega na sedem mesecev težke ječe. Državni pravdnik je pa zaeno zahteval, da naj se spisi vrnejo preiskovalnemu sodniku, da dožene, v kakšni zvezi je s Štrukljevo krivo prisego — župnik Fran Pavlin pri Sv. Vidu nad Cerknico!

Dem. visokošolska omladina v Zagrebu.

Dijaško življenje na zagrebški univerzi je jako živahno. Le stopi ob katerikoli dopoldanski uri v univerzo in uveril se boš o tem. Tu razgovori, tam žive debate, tu vesti in informacije, tam pozivi in vabila. Tu Črnogorec, tam Slovenec, tu Banačani, tam Dalmatince.

Malo dalje proti železnici stoji vseučiliška knjižnica, krasna stavba, izvrstno urejen zavod, ki mu po lepoti ni lahko najti enakega. In velika dijaška čitalnica je nabito polna; odprta je ves dan, od ranega jutra do pozne večera; niti opoldne se ne prekine delo. Zlasti v pozimskem času imajo dijaki v tej biblioteki, kurnje in razsvetljeni, ugodno pribežališče in zavetišče pred mrzom in temo.

Izmed dijaških organizacij je daleko najmočnejša demokratska »Jugoslavija«. Najboljše merilo za moč dijaških organizacij je skupščina Akademskega podpornega društva, oziroma volitve v to društvo. Zadnjo nedeljo so bile ponovne volitve. Demokrati so dobili absolutno večino, to je, več glasov nego vsa ostala udruženja. Demokratskih glasov je bilo 296, za njimi so prišli dobro organizirani (klerikalci) Domogojci, 105 glasov, potem komunisti (nekako 70 glasov) in končno Zajedničari (od hrvatskega separat. Narodnega kluba, z nekako 57 glasovi). Na listi demokratov so seveda Hrvati, Srbi in Slovenci.

Dijaška demokratska »Jugoslavija« ima svoje prostore na lepem mestu, v Strossmajerjevi ulici, ki drži od Jelacicevega trga proti Zrinjevcu. Življenje v društvu je zelo živahno. Skupščine, sestanki se dobro posejajo, istotako predavanja. Predaval je letos že Milan Pribičević, dr. Bogdan Stopar (o ustavnem načrtu, trikrat), dr. Angelinović. Po predavanjih se vrši diskusija, ki se je mladina živo in plodovito udeležuje. Tudi člana Ustavne komisije, prof. Kumanudi in Slobodan Jovanović iz Beograda sta imela z dijaštvom razgovor. Na sestanku, ki se je bavil z židovskim vprašanjem, je nadvladalo mnenje, da je židovsko vprašanje stvar, ki se ne more rešiti v okviru enega društva ali ene stranke; pač pa se da naval inostranih židov zlasti na medicinsko fakulteto omejiti.

Zagreb ima sedaj poleg štirih vseučiliških fakultet in poleg tehlike še Šumarsko Akademijo, Farmacijo, Veterinarsko visoko šolo, Pedagogijo. (kjer je tudi več Slovencev) itd. To daje dijaškemu življenju posebno pestrost.

Razmere v Menzi so urejene. Menza je vsemu dijaštvu enako pristopna. Govorice, ki to stvar slikajo drugače, so povsem zlagane.

Društvene vesti in prireditve.

— **Sekcija vojnih vdov in sirot** za Slovenijo v Ljubljani priredi svojo prvo vrtno veselico v nedeljo 11. t. m. v vseh prostorih Narodnega doma s sodelovanjem velikega salonskega orkestra in s priljaznim sodelovanjem pevskega društva »Krakovo - Trnovo«. Ples. Za dobro potrežbo je v vsakem oziru preskrbljeno. Ker je čisti dobiček namenjen v dobre namene, se predplačila hvaležno sprejemajo.

— **Narodnega slavlja**, jutri, v nedeljo, v hotelu »Tivoli« ja začetek ob 17. popoldne. Po koncertu se vrši ljudska veselica na okrašenem vrtu s narodnim kolom na prostem in vsakovrstnimi zabavami v paviljonih, na vrtu, v kmetški gostilni »pri vselem Kranjcu« itd. Ples. — Pridite čimveč v nar. nošah!

— **Gasilno društvo v Rajhenburgu** priredi 11. t. m. ob 8. v proslavo svoje 25letnice ljudsko veselico v restavraciji »Unschuld«.

— **I. jugoslovanski citrarski klub »Favorit«** priredi v soboto zvečer na 17. t. m. v zdravilišču v Rogaske Slatine svoj koncert na citre. K poletu tjakaj v zelene gaje vabi k obilni udeležbi »Favorit«.

— **V nedeljo dne 18. julija vsi v Borovnici na Ciril - Metodovo veselico k šviglu!** Za petje skrbi društvo »Slavec«, za godbo pa slavna godba jugoslovanskih železničarjev. Iz Ljubljane odpelje poseben vlak ob pol 3. popoldne. Isti vlak se vrača iz Borovnice zvečer ob 11.20. Na veselo svidenje!

— **Plesni večer** v veliki dvorani zdravilišča Rogaske Slatine priredi v soboto 31. julija t. l. gđna. Lidija Wiśnikova, 14letna slovenska plesalka. Ze danes opozarjamo goste Rogaske Slatine in tamokšnje okoličane, ker prireditelj je redka prilika spoznati bližje prvotno slovensko plesalko, in kakor se je kritika izrazila, edino slovensko zastopnico plesne umetnosti. Kot njen

partner sodeluje g. V. Vlček, bivši član baleta Narodnega gledališča v Pragi. Na programu so Grieg, Moszkowski, Mozart, Parma, Smetana itd. Več razvidno iz lepakov.

— **Strokovna zadruga zidarskih mojstrov Slovenije** v Ljubljani vabi svoje člane, da pristopijo, oziroma po možnosti podpirajo »Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani«, Poljanska cesta, ker je delovanje tega društva velike važnosti za našo stroko in ima najboljši namen, ter je v prid delodajalca in delojemalca. Društvo hoče brez političnega strankarstva le stanovske koristi zastopati! Tozadevna pojasnila daje društvo samo.

Gospodarske vesti.

— **g Nakupovalna in produktivna zadruga kovinskih in sorodnih obrtov** za Slovenijo v Ljubljani, registrovana zadruga z o. z., naznanja, da je pričela posloovati. Člane sprejema načelstvo vsak delavnik med 11. in 12. uro dopoldne z zadržnimi pisarni v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 5. Vsak pristopilvi vplača: za 1 delež 500 K in vpisnino po 50 K. (k)

— **g Občine, ki želijo, da se v njih krajih osamosvoji slovi.** trgovci, naj pišejo nemudoma trg. gremiju v Mariboru, kateri ima več trgovcev v to svrhu na razpolago.

— **Glede fužije Jadranske banke** z »Banko in štediono za Primorje, delniško družbo na Sušaku«, s »Hrvatsko sveobčo kreditno banko v Zagrebu in z »Zagrebačko industrijsko banko v Zagrebu« bo sklepal redni občni zbor Jadranske banke dne 14. julija 1920 v Zagrebu.

— **g Nov način izdelovanja jekla.** Belgijska plavžarska družba »Ougree Marhay« si je zagotovila od nekega francoskega inženirja za vse države patentno pravico za neposredno izdelovanje jekla iz železne rude. Pri tem postopanju se plavžarski koks nadomesti z navadnim pulveriziranim premogom. Poskusi so se obnesli. Iznaidba je ob nedostajanju kokska zelo važna. Poročilo o tem prinaša »Frankfurter Ztg.«.

— **g Žito za Avstrijo.** Poljedelsko ministrstvo objavlja, da je odstopilo centralni upravi za trgovinski promet z inozemstvom za izvršitev pogodbe z Avstrijo 1500 vagonov pšenice po ceni 160 do 180 dinarjev in 4000 vagonov po 95/50 do 120 dinarjev za 100 kg.

— **g Pogodba za Avstrijo.** LDU Beograd, 6. julija. Ministrstvo trgovine in industrije objavlja, da je avstrijska vlada ratificirala pogodbo med njenimi delegati in našo vlado. Sedaj je ratificiran samo prvi del pogodbe, ki se nanaša na 4000 vagonov koroze.

— **g Avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt.** Dne 30. julija 1920 se bo vršil na Dunaju 64. redni občni zbor tega zavoda in se imajo delnice depozirati na j k a s n e je do 16. julija t. l. in sicer za Jugoslavijo pri podružnici Kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani, Prešernova ulica 50, katere izstavi potrdilo za priglase delnice. Na 25 delnic odpade en glas.

BORZE.

LDU Zagreb, 9. julija. Devlze: Berlin izplačilo 195—196, London 0—280, Newyork 65—66,50, Pariz 540—0, Praga 163—165, Svica 1275—1300, Dunaj izplačilo 44—45, Valute: Ameriški dolarji 63—64, avstrijske krome 45—46, carski rubli 125—127, čehoslovaške krome 160—165, francoski franki 530—0, naoleondor 272—275, nemške marke 195—197, romunski lei 163—173, Sove-reign 300—0, turške lire v zlatu 290—0.

Aprovizacija.

— **Splošna gospodarska zadruga** za Slovenijo v Ljubljani. Od sobote 10. t. m. se deli na zadržne člane moka in vsa druga živila po z n i ž a n i cenil in sicer: bela pšenična moka 0 po 11 K, krušna moka po 4 K 50, ješprej po 7 K, najfinjša jedilno olje po 64 K, kava 64 K, sladkor 56 K itd. Razdelitev brez vrstnega reda.

— **Cenejši kruh.** Počeniš od pone-deljka 12. t. m. se bo prodajal beli kruh po 12 K, črni kruh po 8 K kg, torej 50 dkg težki hlebi in štruce po 6 K, oziroma 4 K. V istem razmerju se zniža cena tudi ostalemu pecivu.

— **Gospodarska zadruga javnih namenečev »Samopomoč«** bo oddajala začeniš dne 12. t. m. svojim članom prvovrstne podplate po pol kg na osebo do izčrpanja zaloge. Istotako se dobi-va gornje kozje usnje v celih kozah v poljubni množini. V poljubnih količinah se tudi oddaja sladkor, po 58 K, mast po 44 K, fino namazno olje po 80 K, potem moški in ženski boks čevlji in navadni po najnižjih cenah.

Polzvedbe.

— **Najditelj slike »Dunaj 1914«**, ki se je pred kratkim časom izgubila, se nujno poziva, da jo takoj vrne na naslov, ki je objavljen v dveh te zadeve se tičočih pismih, ki sta naslovljeni na najditelja, osebno dobro poznanega. —n—d. 5083

Listnica uredništva.

G. dopisnik iz Kočevja. Poslanega nam članka ne moremo priobčiti, ker nečemo v listu napadati naših ljudi.

Glavni urednik:
Rasto Pustostemšek.

Odgovorni urednik:
Božidar Vodeh.

Naprodaj ste dve pristni perzijski preprogi po zelo ugodni ceni. Naslov pove upr. Sl. Nar. 5050

Majhno sobo išče član orkestra opernega gledališča. Ponudbe pod J. K. 4872 na upr. Slov. Naroda.

Knjigovodja-bilanzirka sprejme takoj **EKONOM** Ljubljana, Sodna ulica 3. 4974

Prodajam prvovrsten 6 HP Standard benzinov motor. J. Finžgar, Florjanska ul. 23. 5075

Moško kolo dobro ohranjeno naprodaj Poljanski nasip 48, pritičje. 5077

Blagajne pristne Wertheim, št. 1, 3, 4, odda po ugodnih cenah. **Marek Florjančič**, Celje, Glavni trg 15. 4936

Acetilenski aparat z mnogimi cevmi in svetilkami ceno naprodaj. Sodna ul. 5 v trgovini. 5007

Kolesarji dobre prvovrstne plašče in cevi za kolesa in vse druge potrebščine najceneje pri znani trgovini. **Vok**, Ljubljana, Sodna ul. 7. 4866

Prvovrstna jajca komad po K 140, po 50 vin. nudi Em. Supanc v Rogatcu. Telefon št. 1. v Rogatcu.

Prodajam večjo množino vsakovrstnih modelov (figur, pup) pri trgovini **Schwab & Bizjak**, Ljubljana Dvorni trg 3. 5046

Prodajam se daljnogled Trierer-binoce. Puizve se: Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Nova kočija na oljate osi, dolgih peresih, z usnjem obložen, se ceno prodaj. Jernej Pirnat, kovač, Jarše p. Domžal. 5019

Posilni voz z usnjato streho, popolnoma nov, v dobrem stanju, se prodaj. Naslov: Mihael Omahen, Višnja gora. 4976

Vajenke sprejme takoj česalni salon za dame **O. Fettich-Frankheim**. 5016

Enonadstropna hiša z velikim vrtom se prodaj. Poizve se v upravi tega lista. 4960

Pisarni stroj s slovensko testaturo, malo rabljen, brezhiben, se ceno prodaj. Na ogled v pisarni trgovke **Paternost & Remic**, Ljubljana, Rimska cesta 2. 5026

1000-2000 kron nagrade dobi, kdor bi ali odstopil preprosto sobico in kuhinjo. Ponudbe na upravo tega lista pod "Takoj 4965". 4965

Mehaniki, pozor! Pnevmatike za kolesa (kompletne garniture) prodaja po zelo nizkih cenah samo na debelo **Marek Florjančič**, Celje, Glavni trg 15. 4937

Več tesarjev se sprejme takoj v trajno delo. **Anton Steiner**, Jeranova ul. 11, Ljubljana. 3277

Dva medicinska šteta mesečno sobo za takoj ali pozneje. Ponudbe pod "Dva medicinska" na upravo tega lista. 4966

Korespondentstvo, ki popolnoma obnemsko ter če možno tudi hrvaško korespondenco, sprejme takoj za Stubič E. V. Feller, dvorni lekarnar v Zagrebu, Jurjevska 31. 5005

Prodajam se do 42 PH proizvajajoče vodno kolo. Se malo rabljeno z vsem potrebnim pogonom in transmisijo (jermen 36 kg). Naslov pove upravo lista. 4959

Želzne pletenine, železne pocinkane, sita in rešeta, pletena žica za ograje, modroce za postelje se dobijo pri **Bratja Kramer**, trgovina za platno i pletivo od žice, sita i rešeta i. t. d. Novi Sad.

Sladkor v kockah nova pošiljatev v zabojih po 50 kg a 56 K dokler **Vagon suhih hrust** Bosne nudi franko tukaj po 750 K za 100 kg trdka **Paternost & Remic**, Ljubljana, Rimska cesta 2. 5025

Prodajam se nova kompletna konjska prsna oprema za dva konja s finim ponikljanjem okovjem in nova kompletna konjska oprema s komati za dva konja z lepim medenim okovjem, vse lepo izdelano. **A. Vacik**, Ljubljana, Zaloška cesta 15. 4959

Prodajam se perzijska preproga 120x240, na vpogled v trgovini perila Hed. Sarc. 5048

Prodajalka ali prodajalec z daljšo prakso in zmoglostjo samostojno voditi modni oddelke, se sprejme pri trgovini R. Sternecki v Celju.

Prodajam dobro ohranjeno pohištvo: 2 omari, 2 postelji in nočna omara. Novi Vodmat št. 163.

Dobrega krojaška pomočnika za veliko delo, ki bi delal na domu sprejemem. — Kdo. pove uprava Slovenskega Naroda. 5052

Jedilno oblo liter po K 48— se dobi v trgovini Sever & Kom. Ljubljana, Wolfova ulica 12. 4926

Prodajam se perzijska preproga 120x240, na vpogled v trgovini perila Hed. Sarc. 5048

Izvirno razena brašno (črna moka) dobije se odmah uz najjeftinije cene Paromlin, Zagreb. 4943

Kočija, elegantna, polkrita, oljate osi, eno in dvoprežna, naprodaj. Ogleda se: Ljubljana, Kolodvorska ul. 25. 4852

Prodajam dobro vpljena slaščičarna brez konkurence. Cena K 60.000.—. Ponudbe pod "Slaščičarna" na anončno ekspedicijo "Jadrana" Maribor.

Ure žepne popravlja nasproti glavne pošte E. Čuden **Stn. urar v Ljubljani**. 3505

Nrane želi v sredini mesta za takoj pri boljši rodbini mlad poročen par. Ponudbe na upravo lista pod sifro "R. L. 9987". 9987

290.000 zabojev, 20 1/2 x 25 x 49 cm, debelina lesa 10-16 mm, samo rezane in povezane kupuje **D. Rebič**, Brod na Savi. 4681

Strešna lepenka velike količine, iz lesa, bomo opremljena. **Weber - Falkenberg**, Achau bei Wien und Berlin. Tovarne katranovih izdelkov in strešne lepenske z velikimi destilacijami. 4903

Znižane cene vina! Rumeno vino, ki se je točilo lit. po 24 kron, je sedaj po 20 kron. Belo vino, prej lit. 20 kron, sedaj 16 kron. — Poljanska cesta 11, gostilna pri Jurju.

Lep vrt na prijetnem kraju v Ljubljani, obsegajoč 2 stavbni in 2 vrtni parceli, skupno 2800 qm, se ugodno prodaj. Natancje se poizve Vojvode Mišica cesta 23, pritičje, levo. 4973

Posedstvo sredi mesta, 2 hiši z velikim vrtom, sposobnim za stavb. prostor in s kletjo, se prodaj. — Več se izve pri g. Flak v Mariboru, Gosposka ul. 52/II. levo. 5057

Krem za svojo trgovino v Mariboru dobro izurjeno gospodično za takojšnji nastop proti dobri plači. Vešča mora biti korespondence v slovenskem, hrvaškem in nemškem jeziku ter vodstva dnevne blagajne in knjigovodstva. Ponudbe na moj naslov ali pa osebno ter je vsa dosedanja mesta dokazati s spričevali. **Ivan Koradžija** Maribor, Aleksandrova c. 23. 5103

Izjava.

Podpisani Alojzij Černač, sprevodnik v Ljubljani, Prisojna ul. št. 1. Izjavljam, da je nerazsodna moja trditev, češ, da je g. Banko Ignacij, gostilničar in posestnik na Martinovi cesti, kriv, da so za časa stražarja železničarjev policijsko zaprli gostilno "pri Draščku" v Bohoričevi ul., da je šel g. Banko naznaniti, da se tam toči vino in da je na ta način denuciiral. — Obzlujejam to svojo obdolžitev ter jo preključujem. V Ljubljani, 9. julija 1920. Černač Alojzij.

Učencem s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme v fotografskem zavodu **Franjo Grabietz**, Miklošičeva 6. 5082

Prodajam se 6 letna jahalna kobila. Poizvedbe pri navedniku **Falett**, top. vojašnica, Dunajska cesta. 5086

Učencem s 3. gimnazijskimi razredi želi takoj vstopiti v trgovino z mesanim blagom, manufakturom ali kavarno. Več pri **L. Rebolj**, Kranj. 5090

Lepa moderna spalna oprava in malo mesarski voz se takoj oddaja. **Ivan Penic**, Vel. Menges št. 84 pri Kamniku Gorenjsko. 5100

Starine na prodaj. Nekaj vaz, podob, slike, orožje. Kongresni trg 16. II. nadst. vsak dan od 12 do 1. pop. in od 2. do 4. 5097

Dr. Ivan Pintar začasno ne ordinira.

Vajenec se sprejme za ključavničarsko obrt. **Josip Rebolj**, Jenkova ulica št. 18, Ljubljana. 5094

Motorno kolo "Puch" 3 1/2 HP v dobrem stanju se prodaj. **K. Vasek** in drug ključavničarstvo. Glince 123 pri Ljubljani. 5106

Prodajam se lep bel otroški voziček. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 5093

Blizu najmodernejši iz etamina in batista od K 120— naprej nudi trdka **Ivanka Praprotnik**, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. 5067

Trstje za strope, žičnike, žico, mreže za pesek, samokolicne, splošno vse stavbene potrebščine prodaja po najnižji ceni **A. Sušnik**, Železnica, Ljubljana, Zaloška cesta. 5070

Večje množine tržinskih kos 55 — 75 cm dolgih, prani prašek la v zavrtih po 1/2 kg, se prodaj po najnižji ceni. Vzorci in cene so na razpolago pri **A. Vaciku**, Ljubljana, Zaloška cesta 15. 5071

Iskreno išče samo za grščino takoj dijak IV. razreda. Želi se samo boljše moč. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 5073

Prodajam se več starih, dobro ohranjenih kompletih oken in vrat po jako nizki ceni v pekarni **Arg. Jenko**, Gosposvetska cesta 7. 5074

Štedilnik, majhen in železen, zen, ter nizko brezdenco prodaj. Sodna ul. 5 v trgovini. 5006

Prodajam se fina konjska oprava (angleška enega konja. Poizve se v trgovini **J. M. Ke**, Hrasnik. 5044

Kupi se stara ali nova zarezna ali na valovno vadna strešna opeka in lončen dimnik v Zgor. Sisk. 5078

Prodajam se prav dobro ohranjen salon-ska obloka in daljnogled. Vpraša se v nedeljo od 8-16 ure. Zgornja Siska št. 2. 5079

Rudniška kvartina se v kratkem odda. Prosilci naj pošljejo pismene prošnje direktno na "Rudniško ravnateljstvo Rajhenburg". 5107

Išče se francoski in italijanski korejski spendent, event. samo za popoldanske ure. Ponudbe pod "Lesni eksport 5063" na upravnistvo Slovenskega Naroda. 5053

Išče se skladatelj. Ponudbe pod "Dobro se skladatelj. bra nagrada" na Anončno ekspedicijo **Al. Matelič**, Ljubljana, Kongresni trg 3. 5162

Kina železnato vino lekarja **Piccolija** v Ljubljani. Dunajska cesta, krepča malokrvne, nerovne, oslabele odrasle in otroke. Narodila proti povzetju. 10800

Vrtar, oženjen, brez otrok, išče službo, na kakšni grščini ali pri gospodi imam dobro prakso pri v to stroko spadajočih delih. Ponudbe pod "Vrtar 82" poštno izteče **Smarnog** pri Litiji. 5080

Prodajam se lepa skoraj nova otomana, 2 stenska ura, dobra in lepa dolga 1 1/4 m, navije se na 24 dni, preproga 5 metrov dolga 65 cm široka. Ogleda se vsak dan od 11 do 3 ure popoldne. Sv. Petra nasip 39, pritičje levo. 5081

Pozor! Prodajam se v Ljubljani par lepih jesenov, 7 področnih oken novega sistema, mlin za mletje barv, prodajalna miza, dve veliki železni tabli, in par omar. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 5084

Iščem prodajalko, ki se dobro spozna na stanovanje in hrana v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe naj se pošljajo s potrebnimi izpričevali vred na trgovko **M. Berdajs**, trgovina z mesanim blagom in semenjem, Maribor. 5085

Sodi avtomat, lustri s svetilkami, kegljice, gli in gumijev krogi za kegljice, rabljeni stroji, gramofoni, srebrnina za hotelle, (različni servis) ter več gostilniške opreme, prodaj **L. Rebolj**, Kranj. 5091

Bobavi se takoj elektromotor 150 HP 730 obratov v minuti za vrtilni tok 520 Voltov 50 perijod z zavorno kotvico, ščetnim podvigalom. Vpraša se pri družbi za elektr. industrijo montažni oddelk, Maribor, Jurčičeva ulica 8. 5089

Mlad bankovni čuvnik, abiturijent, trgovske akademije, sa dobrim svedodzbama, trazi nameštenje u kojem većem bankovnom zavodu u Ljubljani. Sada je namešten u jednom manjem zavodu u Sremsu. Govori srpsko-hrvatski, njemački i nešto francuski. Nastup prema dogovoru. Adresa u upravi Slovenskog Naroda. 5076

Lepo, celo posestvo, obstoječe iz močvirja, s črno gospodarskega poslojja, ki leži na lepem kraju ob Savi prodaj. **M. Majcen**, Dolenjska cesta 4, Ljubljana. 4803

Mod. vrtilj po okoli 45 kg po K 38 kilogram razpošilja **J. Jerković**, Zagreb, Petrijaska 61. 4956

Krasna lepa vila pri Celju, 20 sob, več, velik vrt, lep razgled ceno naprodaj. Tudi hiše in druge realitete, 2 garn. pohištva antičnega, črne naprodaj. **Komc. posredovalnica "Rozna Oruda"**, Celje, Dolgo polje 3, poobh. poslovodja **Karol Breznik**. 4977

Prodajalka dobro izurjena (ne začetnica), ki zna laško in zastopi tudi neke risarskega dela, stanujoča pri starih v Ljubljani, se prot. dobrim pogojem s reime v zlatarsko trgovino. Ponudbe pod: "Dobra moč 4831" na upravo Sl. Naroda. 4831

Večja množina Portlandcimenta, večja množina jeklenih šin za vozove, 500 kom kos, poltrani, 500 kom met. lepih, 500 l. citronovega soka s sladkorjem, 100 nagrobnih vencev od K 70 do K 160, se takoj prodaj. Ponudbe pod sifro "Zastop 4901" na upravo tega lista. 4901

Gozdar z nižjim državnim izpitom, v vseh gozdarskih strokah izvešan z večletno prakso, slovensčine in nemščine popolnoma hrvaščine deloma zmogel v govoru in pisavi, želi primernega mesta. Naslov takoj. Dopolni pod "M. S. 4879" na upravo tega lista.

Najboljši tehniš. rafiniran sladkor v kockah po najnižjih dnevnih cenah ponuja na debelo "Marbag", mariborska ulica in izvorna družba z o. p. v Mariboru. Zastopnik za vse dežele za prodajo in nakup živil se iščejo. Brzljavna vprašanja s povratnim odgovorom na Marbag, Maribor. 5043

Električna naprava za enakosmerni tok — 30 PS motor "Diesel", dinamo, dostavni agregat, stikalna plošča, akumulatorska baterija — vse v polnem obratu, prodaj se v celoti ali po delih dele cele naprave proti pogodu, da se kupljene stvari prevzamajo šele s 1. oktobrom ali s 1. novembrom 1920. Istočasno je tudi naprodaj večje število vatnih števcev in elektromotorjev za enakosmerni tok. Vprašati pri **elektrarni, Zalec, Slovenija**. 4593

Dr. Ivan Zobec
vladni koncipist
Olga Zobec roj. **Merhar**
poročena
Ljubljana Dolenja vas

Knjigarna L. Schwentner v Ljubljani ostane od 15. julija do 8. avgusta zatvorjena.

: Kuč :

zdravniško priporočeno vino v steklenicah se zopet dobiva "pri Dalmatincu" v Sodni ulici št. 4. 4743

Slamnike in klobuke vseh vrst sprojoja v popravilo **Franjo CERAR**, tovarna slamnikov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V Ljubljani se sprejema pri trgovini **Evošević in Teršan**, v Prešernovi ulici št. 5, kjer so na razpolago tudi najnovejši vzorci. 1771

Knjigovodja

prvovrstno moč, samostojen v vsem blagajničnem poslovanju, izvešan v lesni branži se sprejme. Pismene ponudbe je nasloviti: Ljubljana, poštni predal št. 166. 4922

Lesna trgovina in industrijska družba "Javina" razpisuje mesto **podravnatelja**.

Strokovno znanje potrebno: jezikovno zmogel imajo prednost. Ponudbe s spričevali do 20. julija 1920 na zastopnika dr. **Antona Božiča**, odvetnika v Celju.

Eriavec & Turk trgovina z železnino pri "Zlati lopati" preje **Hammerschmidt**, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7, nasproti Križanske cerkve. 4049

Vsakovrstne slamnike, različne torbice, predpražnike, slamnate šolne in druge pleatarske izdelke priporočam po primerni ceni g. trgovcem **Franjo CERAR**, tovarna slamnikov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani. 1772

Proda

se takoj 106 prostosledov svinčene rude, živega srebra in cinobra, ležečih v Sloveniji. **Anton Rebolj**, St. Rupert, Dolenjsko. 5040

Kalodont! ZOBJE!

pasto za zobe, **Nulsol** barvo za lase ter prvovrstno **brilno milo** priporoča **Stefan Strmol**, Ljubljana, Pod Tračjo 1.

Stavbeno podjetje

Tavčar & Svetina Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6 se priporoča.

Kupujem in zamenjam staro zlato in srebro. Velika zaloga zlatnine in briljantov. Lastna delavnica.

Alojzij Fuchs, Selenburgova ul. 6. 1607

Kupujem po najvišjih cenah hiode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo.

VIKTOR GLASER, lesna trgovina, Ruše pri Mariboru. 9919

Komisionarska radnja u **Milano**, Via San Paolo No. 1.

M. Demayo - Union Comptoir de Commerce — vrši eksport tekstilne i nibeške robe po poveljnim ustovima za sopstveni račun i za račun najvećih taljanskih kuća u pojedinim artiklami. 5041

Prodaja strojev

veliki in majhni strojniki, brusilni stroji, vrtni, skobelni in stroji za oblanje, brusilna vretena itd., različne strojne sestavine in orodje novo in najcenejše odda **A. Flohr**, Wien V., Ramperstorffergasse 64. Telefon 1236 IV.

Klavirje

planine in harmonije, prodaja in izposoja **Alfons Breznik**, največja zaloga vseh glasbil, muzikalij in strun, Ljubljana, Kongresni trg 15. 2587

Stenice in njihova zalega poginejo, ako upotrebuje

MORTIN

steklenica K 12— pri zavodu **M. Janker**, Zagreb, Petrijaska ulica 3. III. 3815

Lasne mrežice najceneje naravnost od

Ivana Marout, Zaleo, Slovenija.

Preparacija ženskih las, izdelovalnica lasnih mrežic. Najmanjša oddaja 6 tucatov.

"NADA" tvornika dvopeka

Neumann i. dr. Zagreb.

Proizvaja: Kekse, biskvite, dvopeke i razno pecivo za čaj. Zastopnik za Kranjsko

L. Ježek Ljubljana, Stritarjeva ul. 7. 900

Bombone

kandite, kolače, kekse in druge slaščice naročate edino le pri domači slovenski tvornici

Jos. Rajšter, Soštanj ali pri njenih zalozah: Ljubljana: A. Pöschl, Gosposvetska c. 7, J. Poddoj, Sv. Petra c. 95; Celje: Roz. Debenjak, Kralja Petra c. 15.

Prvovrstno blago. Dobava takoj. Zadržite cenike.

Groblji popust 5018

Kupim posestvo

z vodno močjo v Sloveniji. **J. Radič**, Laško.

Hotel Wilson, soba št. 11/1, Sv. Petra cesta 5.

Prodajam

10 različnih voz za težko vožnjo in lahke na peresih z oljnatimi osmi, novo na pol krito kočijo, ter več kompletnih novih prsnih opiem, komatov za težko in lahko vožnjo. **Mihail Osolin**, sedlar, Domžale. 5102

Visoke napetosti i zvono

izolatore

kao i drugi sav elektrotehnički materijal dobavlja u najkraće vrijeme:

Bob. Christianus, Wien 8., Florianig. 62.

Parilnike za krmo

varjene, pocinkane prima avstr. kakovost **Alfa separatorje** 3 velikosti dobavno takoj.

Leon Schönfeld Wien, IV., Plöschgasse 4 (Osterreich) Telefon 55413.

Stavbeno podjetje

Mat

Zaloga pohištva in tapetniška delavnica

Brata Sever,Ljubljana, Gosposvetska c. (Kolizej)
priporoča vsakovrstno pohištvo po
zmernih cenah. Vabimo na ogled!(Preiselbeeren) bodem zopet
razpošiljal kakor vsako leto
po najnižji ceni v vsaki množini po
pošti in železnici. Prosim cenj. odje-
malce že sedaj za prijazna naročila, da
ista lahko takoj sveže, ki bodo dobili
v teku 14 dneh, odpošljem. — Karl
Lotbner, ul. 5008**Teretna autokola**(Aust. Sauerwerke) teret 3 tone za priklopčanje sporednih kola,
posve u dobrom stanju, može se takoj za dinara 18.000 dobiti.
Cijenjeni upiti mogu se event. i brzojavno **Hotzbauer, Graz,**
Münzgrabenstr. 167. 5109**Oblačilno blago**
do 50% ceneje.

Manufakturna trgovina

Jos. Stopar,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 5.

Velika zalogahladivine
modrotiska
zefirja
klota
razne podloge
štofov
sukanca i. dr.**: Bielo bačko vino :**puno okusnije i tečnije od banatskoga prodaje se na vagone uz vrlo povoljne
cene kao i u 50 lit. dalje, te razna hrvatska, moslavačka i dalmatinska vina
Poslovnica Jurišić ul. 10. Telefon 20-16. — Podrum Nikolić ul. 12. Telefon 10-76**Andrija Golubić, Zagreb, trgovina vina na veliko.**

Zastupnik za Sloveniju Ivan Koželj, Ljubljana, Tržaška cesta br. 27.

3,000.000do konca in kraja izvršenih strošnic (papir agrafiran, ustnik z zve-
zdico in bato) s poljubnim brezhibnim tiskom izdela vsak mesec
avtomatično najboljši stroj za cigaretno strošnice „**SPEMBA**“.

Vprašanja na:

„Spemba“ Maschinenfabrik Wien, XIV. Benedikt-Schellingerg. 22.

Broj 25535/G. — 1920.

4930

Natječajni oglas.Direkcija državnih željeznica kraljevstva Srba, Hrvata i Slove-
naca u Zagrebu raspisuje ovime ponovni javni natječaj licitaciju
za dobavu tvrdoga hrastovog i mekog građevnog drveta u količini
od 980 m³, potrebnog u godini 1920 te drveta za radionu i to:
tvrdog 283 m³ i mekog 1225 m³. Uvjeti za dobavu mogu da se
dobiju za uredovnih sati u ekonomnom odeljenju ove Direkcije
(Mihanovičeva ulica br. 12), a mogu se zatražiti i poštom, ako se
pošalje 5 kruna za poštarinu i troškove.Ponude se imaju napisati na uredovnom formularu, a moraju
biti bilježovane sa biljegom od 4 K po arku. Ove ponude mo-
raju najkasnije do 28. jula o. g. 12 sati prispjeti u ekonomno
odeljenje ove Direkcije.Samo propisno i na uredovnom formularu prema dobavnim
uvjetima sastavljene ponude uzeće se u pretes. Na zahtjev onih,
koji namjeravaju oferirati, poslati će Direkcija formulare za ponudu
tvrdog i mekog drveta kao i uvjete.Ponude će se otvoriti i pročitati u ekonomnom odeljenju ove
Direkcije dana 28. jula u 12 sati. — O prispjelim ponudama sa-
staviti će se zapisnik. — Otvorenju ponuda mogu prisustvovati i
nudioci, ili njihovi zastupnici.Zaobinu (kauciju) koja iznosi 5%, vrijednosti ponudjenog ma-
terijala, treba položiti do 27. jula 12 sati pozivom na broj ovoga
oglasa kod glavne blagajne ove Direkcije u Zagrebu.Rok dobave svega gornjega drva je od 15. avgusta do konca
oktobra o. g.

U Zagrebu, mjeseca jula 1920.

Direkcija državnih željeznica
Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca.**Anton Černe**

grobir

Ljubljana, Dvorni trg 1

Prvovrstna

kolesas fino pnevmatikom po nižanjih
cenah priporoča**Ign. Vok**

Ljubljana, Sodna ulica 7.

Nudim

vsakovrstne

živilne

potrebnosti

Gjorgje Grujić

Beograd, Miletina ul. 15.

KEMIKALIJE. Alun.
Boraks krist.
Karboline kisline 100 %
Kaljev oksalat (Kiesalz).
Mramorni plovac mijeveni (Bims-
stein).
Natrium benzoicum.
Natrium ferrocyanatum.
Olovna gledja.
Olovni secer.
Pariško modrilo 100 %
Sel elcali krist.
Salmek za lotanje.
Steklo toplivo (Wasserglas 36)
380 B6.
Vinski kamen (cremor tartari)
i druge kemikalije prodeje na
veliko tvrtka**Ign. Milan Rojan**Tehnička poslovnica za kemijsku
industriju, Zagreb, Petrinjska ul. 17.
Brzjavni: Rojan Zagreb Telefon 11-03.

Nove pisalne stroje

Remingtonz 20%, popusta, za javne ura-
de še već, ima še teden dni
v zalogi razpošiljalna trgovina**K. A. Kregar,**

Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.

„BALKAN“

Trgovska špedicijska in komisijska delniška družba. — Brzjavni naslovi „Balkansped“

LJUBLJANA, MARIBOR, TRST, WIEN.Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zadrževanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patentiranimi vo-
zovi na vse strani. Skladišča spojeno s tirom južne železnice. — L. ljubljansko javno skladišče.**Najveće domaće špedicijsko podietje.****KLINGERIT**asbest, armature, tehnične
potrebnosti vedno v zalogi**ODON KOUTNY**Ljubljana,
Kolodvorska ul. 37.

Telefon št. 460.

Kavarna TRIGLAV

(preje VUKIĆ)

KRVAVI MOST ZAGREB DUGA ULICAModerno urejena solidna kavarna in priznana najboljša za-
jutrkovalnica. — Solidna postrežba. — Jako zmerne cene.
Slovenski časopisi na razpotago.

Za obilen obisk se priporoča

LOJZE STREHAR,
kavarnar.**Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo****Sušak-Reka, Zvonimirova ulica šte. 102.**

Lastnik sledećih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension
„**SPERANZA**“
„**IMPERIAL**“ Opatija.Sanatorij in veliko mo-
rsko kopališče
„**TERAPIJA**“ Crikvenica.Palace-Hotel
„**MIRAMARE**“
Crikvenica Telefon interurb. 11.Hotel-Pension in morsko
kopališče „**JADRAN**“ Sušak-Reka
Telefon interurb. 2-14.Vsi hoteli in sanatoriji su najmodernije z vsem
konfortom urejeni. — Oskrba izvrsna. — Otvor-
jeni skroz celo leto. — Vse narocbe prejema in
daje pojasnila za Crikvenicu: uprava hotela
„Miramare“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela
„San-Marino“ v Novom; za Sušak; Središnji ured dru-
štva, Sušak-Reka. — Naslov za brzjavu **Jadransko**
centralna Sušak-Reka, interurban telefon št. 9-8-9.Hotel-Pension
„**SAN-MARINO**“
Novi Vinodolski Tel. interurb. 5.Hotel-Pension in morsko
kopališče „**JADRAN**“
Bakar.Hotel-Pension in veliko
morsko kopališče
„**LISANJ**“ Novi Vinodolski**Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani**

Stritarjeva ulica šte. 2.

Delniška glavnica 30,000.000 — kron.

Rezervni fond 20,000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanjuKupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut
in dovoljuje**vsakovrstne KREDITE**

POZOR!

Gumijevce cavi za kolesa po 120 K
známke „Pirelli“
plaščo za avto 935×135, 880×120,
815×105 po jako nizki ceni proda
M. Storniša, trgovina,
Vič štev. 16.

Prirodni malinov sirup

z rafiniranim sladkorjem vkuhan, se dobi po najnižji
dnevni ceni v poljubni množini. — Nadalje: Ekstrakti
za umetne soke i. t. d. pri trdki

**Srečko Potnik, Metelkova ulica (poprej
zaloga mengeškega piva).**

Haka

gamaše

so najcenejše in najbo-
ljše. Lastni izdelek, ve-
lika zaloga v trgovini
Ninko Seljak, Ljubljana.

Milo Zlatorog

Je najboljši in najcenejši. Dobliva se povsod.

Izdeluje kristalno sodo, sveče in toaletno milo.

Prva mariborska tovarna mila, Maribor.

Močete obdržati svojo lepoto?
Močete imeti kakor baržun mehko kožo?
Močete solatični peg, mozoljev in ogrcev?
Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza olje, ki ga obvarujejo pomade! Obu-
dovani bodete! Zavihami! 1. lencek 9 K, št. III, močnejše vrste 12 K. K temu
Fellerjevo najljubše ličnomilno milo 10 K.
Močete imeti lepe, zdrave lase?
Fellerjeva prava
pomada za rast las doseže največji uspeh! Za-
preči prhljaj, neneavno osivenje, zahranj nleso!
1. lencek 8 K, št. III 12 K. K temu močno te-
rovo milo za umivanje glave 8 K. Šampon
8 K. Mazilo za brke 2 K 50 vin. in 1—K.
Mučijo Vas kurja očesa?
Fellerjev pravi turistovski očesni učinek brez
bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih žuljev!
Nobene trde kože! Mala škatljica 3 K 50 v,
velika škatljica 5 K 50 vin.
Zelite še kaj? Fellerjevo Elza
umivalno pa-
stilo (Kolonijska voda) 1 škatljica 5 K. Fellerjev usipalni prašek proti potenju
1 škatljica 6 K. Fellerjev mentolni črtnik zoper glavno zobobol 1 škatljica
4 K 50 vin. Fellerjev Elza fluid 6 dvojnatih št. 2 veliki ste-
klenici specialni 24 K. Najboljši parfum z najfinjšim duhom
od 8 K naprej. Najfinjši Naga-puder Dr. Kluger, bel, rosa in
rumen. 1 velika škatljica 11 K. Močna Francoska v stekleničah
po 8 in 22 K. Omot in postelina posebej a najceneje.

EUGEN V. FELLER
Ijekarmer
Stubica Donja, Elzatrž št. 238.
Hrvatska.

Tovarna Barva vsakovrstno --
----- blago.
Jos. Reich Kemično čisti obleke.
Liubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zape-
Podružnica: Selenburgova ul. 3 stnice in srvice.

Podružnice
Maribor Novomesto Kočevje
Gospodsk ul. 38. Glavni trg štev. 39.

Transmisije

gonila, vretena, okrogla ležišča, kovine, kroglasta ležišča,
les, pločevina, liti koluti, **štedilne peči NIKOLA**, vse
točno dobavno. a) tvornice strojev, b) fužine **HANS**
WOTTE, Wien X. Fernkorngasse 56 T 52288
b III. Arenbergg 11 T 11861.

Naznanilo.

Večja pošiljatev prvovrstnih

PFÄFF šivalnih strojev

za šivanje, krojače in čevljarje dosepe v kratkem v Ljubljano.

Za cenjena naročila se priporoča

IGN. VOK, specialna trgovina s šivalnimi stroji,
kolesi ter v to stroko spadajočimi deli,
Ljubljana, Sodna ulica štev. 7.

Bencin in vse avtomobilske po-
trebščine

Pnevmatika

kolesa za 40 % v ceni nižja, kolesni
plašči od 265 K, zračnice od 180 K.

Kolesa

iz prvovrst-
nega šved-
skega je
kla, mirni izdelek in vse potrebščine

za avto-
mobi-
le,
J. GORJE, Ljubljana,
Gospodsk ul. 14.

MESARJI POZOR!

Zaradi preselitve se proda takoj lepa pritlična hiša in še
eno gospodarsko poslopje zraven, z dobro vpeljano me-
sarijo z vsemi obrtnimi prostori, obstoječimi iz klavnice,
mesnice, sušilnice, pralnice, ledenice, šupe, drvarnice, hleva
in z lepim vrtom zraven. V prijaznem in prometnem kraju
v bližini Ljubljane. Ponudbe na upravnistvo Slovenskega
pod „Vsaka obrt 4920“ 4920

Čevlji, gamaše, sandale

Velika izbira. — Zmerne cene.

Prodaja trgovcem na debelo

Prkovič i drug

Ljubljana, Zagreb, Beograd,
Štritarjeva ul. 7. Mesnička ul. 5. Sarajevska ul. 8.

Kompletna električna centrala

400 HP, parni stroj fabrikat „Prve brnske tvornice strojev,
direktno spojeno z
generatorjem na vrtilni tok 350 K. V. A. 30° 0 voltov, fabrikat „Siemens-Schu-
skert“ kotel Babcock-Wilcox 200 m² kurilne ploščine, stikalna naprava, vsi
cevodovi in elektrovođi ter vse pritlikline. Vprašanja na

Persicaner & Comp.,
Gesellschaft m. b. H., Wien, I., Liebenberggasse 7.

Hipotečni zavod Mestne hranilnice v Mariboru.

Telef. int. 3.

Rezerve 1.500.000 K.

dovoljuje posojila po 4 1/2 %, izdaja 4 1/2 % zastavnice, ki uživajo
sirotinsko varnost, ter se lahko uporabljajo za plodonošno naložbo
kapitalov občin, cerkva, ustanov, sirotinskega denarja itd. Denar
je najvarnejše naložen, ako si kupite zastavnice hipotečnega zavoda
v Mariboru, ki se visoko obrestujejo in za katere jamčijo pupi-
larnovarno vknjižena posojila. Ker se izda samo omejeno število
4 1/2 % nih zastavnic, si jih je treba pravočasno zagotoviti. Zavod stoji
pod stalno državno kontrolo in je edini zavod te vrste v Jugoslaviji

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Ustanovljena leta 1900. Podružnice: Borovlje, Celovec, Celje, Gorica, Maribor, Split, Sarajevo, Trst. Agentura v Ptuj. Ustanovljena leta 1900

POZIV K SUBSKRIPCiji

novih delnic Ljubljanske kreditne banke XI. emisije I. 1920/II.

Vsled sklepa občenega zbora delničarjev Ljubljanske kreditne banke z dne 8. junija t. l. v to pooblaščen, je skle-
nil npravni svet istega dne provesti zvišanje delniške glavnice

od SHS K 30.000.000— na SHS K 50.000.000—

z izdajo

50.000 novih delnic po SHS K 400 — nom. v skupnem znesku SHS K 20.000.000—
in sicer:

1. subskripcija novih delnic se vrši od **25. junija do 25. julija 1920.**
 - a) pri Ljubljanski kreditni banki in njenih podružnicah v Borovljah, Celju, Gorici, Mariboru, Sarajevu, Splitu, Trstu ter pri ekspozituri v Ptuj.
 - b) pri Hrvatski trgovinski banki v Zagrebu in njeni podružnici v Osijeku.
 - c) pri Živnostenski banki v Pragi in njenih podružnicah v Čehoslovaški in
 - d) pri podružnici Živnostenske banke v Wien-u za Nemško Avstrijo.
2. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi **dveh starih delnic po eno novo delnico a SHS K 400— nom., po SHS K 900—** tel. quel, plačljivih naenkrat pri subskripciji. Odlomki delnic se pri tem ne vpoštevajo.
3. Nove delnice so deležne dobička od 1. julija 1920.
4. Pri subskripciji se morajo predložiti subskripcijskemu mestu v zgoraj navedenem roku plašči starih delnic v svrhu označbe, da je pravica do opcije izvršena, dočim imajo imetniki delnic zadnjih 2 emisij, katerih izdaja vsled tehničnih zaprek ni bila do sedaj mogoča, pravico do opcije v določenem subskripcijskem roku na podlagi tozadevnih pismenih prigrasnic ali začasnih potrdil o vplačanih delnicah.
5. Od azijskega kurznege dobička nove emisije se dodeli po odbitku stroškov in doklad te emisije, SHS K 1.000.000— pokojninskemu zakladu bančnega osobja, SHS K 1.000.000— rezervnemu zakladu za bančne zadolžnice, ostanek pa pripade azijskemu rezervnemu zakladu banke.
6. Nove delnice se izroče subskribentom po 1. februarju 1921, proti izročitvi začasnih potrdil, oziroma obračunov o subskribiranih delnicah.

Uspeh emisije je zjamčen po posebnem sindikatu.

Ljubljana, meseca junija 1920.

Ljubljanska kreditna banka.